

Foto: Merete Byre-Haakensen

Handlingsdel til Samfunnsplan

Økonomiplan 2022-2025, Budsjett 2022

Vedtatt i kommunestyret 16.12.21

Innhold

Innhold.....	1
• Innleiing	3
• Demografi.....	4
• Oppfølging av satsingsområde i kommuneplanens samfunnsdel.....	5
• Folkehelse.....	5
Helse	6
Barn og unge.....	10
Levekår, kultur og friviljug sektor	13
Friluftsliv	16
• Næring og samfunn	17
Landbruk.....	18
Næringsutvikling.....	18
Sysselsetting	20
Transportplanlegging, tettstadsutvikling og bustadbehov	21
• Klima og miljø	23
Klima	23
Beredskap og samfunnstryggleik.....	24
Naturmangfald og kulturminne.....	25
Vasskvalitet.....	25
• Planstrategi og planarbeid 2022	26
• Interkommunalt samarbeid og tilskot til andre	28
• Handlingsreglar for overordna økonomisk styring.....	29
• Vesentlege inntekts- og utgiftsføresetnader.....	30
Rammetilskot og skatt.....	30
Kraftinntekter og utbytte	31
Eigedomsskatt	31
Næringsfond.....	32
Løns- og prisføresetnader	32
• Risiko og utfordringar	33
• Investeringsiltak 2022 og i økonomiplanperioden.....	35
• Rammeområda	41
○ Rammeområde 1 – Budsjett og aktivitetsendring	41
○ Rammeområde 2 – Budsjett og aktivitetsendring	45
○ Rammeområde 3 – Budsjett og aktivitetsendring	46

- Budsjettskjema og protokoll vedtak..... 48

• Innleiing

Driftsnivået for 2021 er lagt til grunn for arbeidet med budsjett og økonomiplan for 2022-2025. Det er årleg ei utfordring for kommunen å tilpasse driftsnivået til dei økonomiske rammene, som endrar seg vesentleg kvart år.

Den demografiske utviklinga er avgjerande for den statlege finansieringa av kommunen. I aldersgruppa 2-5 år er barnetalet redusert med 12 barn frå 2021 til 2022, noko som fører til reduksjon i overføringa frå staten med 1,9 mill. kroner. På den andre sida er talet eldre mellom 80-89 år auka med 9 personar, og dette aukar overføringa frå staten med 1,1 mill. kroner.

Denne utviklinga held fram i åra framover, og blir avgjerande å finne gode strukturløysingar for å oppretthalde gode tenester til alle innbyggjarane i Lom.

Kraftinntekter bidreg til at aktivitetsnivået kan vidareførast med nødvendige satsingar i 2022. Det er lag til grunn at inntekter frå konsesjonskraft og utbytte frå Eidefoss AS finansiere drifta i planperioden.

Samfunnsplanen er lagt til grunn for satsingane innfor blant anna tidleg innsats, næring, bustadutvikling, innovasjon, digitalisering, velferdsteknologi, folkehelseiltak og førebyggjande arbeid. Det er eit mål om at dette skal bidra til nyskaping og ytterlegare auke kvaliteten på tenestene. Regionalt samarbeid og endring av strukturar kan vera eit verkemiddel for å møte framtidens behov for tenesteyting til innbyggjarane.

Prosessen rundt arbeidet med budsjett og økonomiplan er vidareført frå 2020, ved at det er formannskapet som innstiller for kommunestyret. Kommunestyret vedtok plan for prosess i desember 2020, og starta arbeidet med dialogsamling i juni og gjennomførte budsjettkonferanse i oktober. Administrativt starta arbeidet med å spesifisere aktivitetsendringar før sommaren, der også tillitsvalde og verneombod har vore involvert. Formannskapet vurderer at den politiske prosessen har vore svært god, med tidleg involvering og god dialog.

Årsrapportering til kommunestyret skal vere ut frå dei definerte satsingsområda i denne handlingsdelen.

Formannskapet i Lom 25.11.2021

Bjarne Eiolf Holø, ordførar (SP), Marit Sletten, varaordførar (SP), Trond Volden (BL), Kjell Brandsar (LL), Sigrun Garmo (AP).

• Demografi

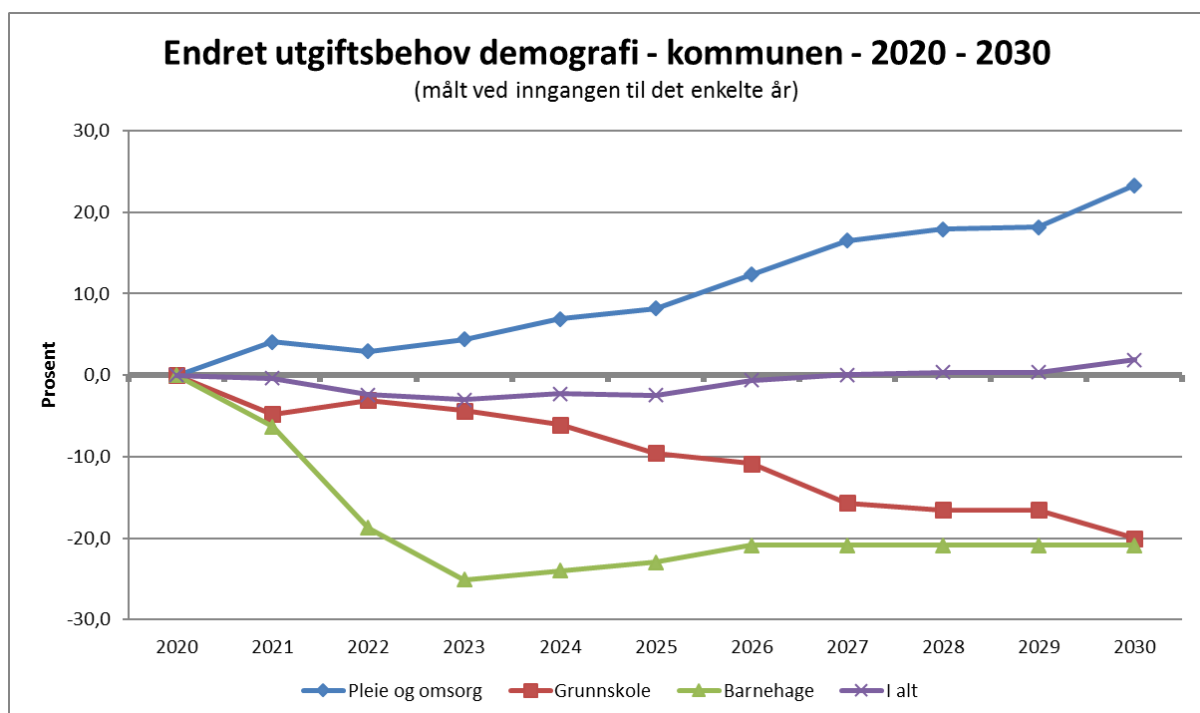
Dei regionale framskrivingane viser at befolkninga i Norge veks med 11 prosent fram til 2050, men at denne auka er ujamt fordelt geografisk. Resultatet viser sentralisering, og dette fører til sterk aldring i distrikta.

Folketalet i Lom har dei 10 siste åra vorte redusert med om lag 200 innbyggjarar, og ser ein 20 år attende i tid, er det ein reduksjon med om lag 370 innbyggjarar.

Framskriving for Lom frå SSB (MMM alternativet) viser at ein kan forvente ein ytterlegare reduksjon med om lag 140 personar fram til år 2030. Frå utgangen av 2. kvartal 2020 til same tidspunkt i 2021, er det ein reduksjon med 4 innbyggjarar. Innbyggjartalet i Lom ved utgangen av 2. kvartal 2021 var 2210.

Målt ut frå nivå 2021 vil utgiftsbehovet gå noko ned, men vere samla stabilt fram mot 2030.

Prioritering mellom dei ulike sektorane vil vere avgjerande for tenestetilbodet til dei ulike aldersgruppene i kommunen.

• Oppfølging av satsingsområde i kommuneplanens samfunnsdel

Kommunelova seier at økonomiplanen skal syne korleis langsiktige utfordringar, mål og strategiar i kommunale planar skal fylgjast opp. Vidare skal økonomiplanen med årsbudsjett syne kommunestyret sine prioriteringar og løyvingar, og dei måla og premissa som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på.

Plan- og bygningslova seier at kommuneplanen skal ha ein handlingsdel som syner korleis planen skal fylgjast opp dei fire neste åra eller meir.

I Lom kommune er dette samla i eitt dokument. Det vil seie at økonomiplanen er handlingsdel til kommuneplanen sin samfunnsdel. Føremålet med å gjere denne koplinga er å gjere tydeleg korleis måla i samfunnsdelen skal fylgjast opp og kva for økonomiske konsekvensar tiltaka har. Ein annan måte å seie det på er at økonomiplanen er samfunnsdelen sin økonomirelevans.

I det fylgjande vert det gjeve ei beskriving av korleis satsingsområda i kommuneplanen sin samfunnsdel blir følgt opp gjennom tiltak i neste budsjettår og vidare i økonomiplanperioden.

• Folkehelse

Delmål i kommuneplanen sin samfunnsdel

- Skape samfunnsmessige føresetnader for ei god helse på like vilkår for heile befolkninga.
- Oppvekst er fundamentet for barn og unge når det kjem til kunnskap, haldningar og ferdigheitar. Om barn og unge får realisert seg sjølv til det beste for samfunnet og seg sjølv, vert grunnlaget for eit samfunnsaktivt vaksenliv lagt. Ein håpar at resultatata vil visast i framtidige undersøkingar, både Ungdata og folkehelseprofilar.
- Ei forbetring av levekår skal vere eit bærande element i kommunens planlegging og arbeid. På sikt håpar ein at dette vil synast i folkehelseoversiktene.
- Friluftsområda i kommunen skal være tilgjengeleg for innbyggjarane.
- Innbyggjarane i kommunen er ei fellesnemning på alle som er busett i kommunen. Barn, unge, flyktningar, tilflyttarar, vaksne og eldre.

Helse

Framskrivning av demografiendringar tilseier eit auka press på helse- og omsorgstenesta med eit klart knekkpunkt i 2026 når det gjeld andelen eldre samanlikna med andelen i yrkesaktiv alder.

Kommunen må dreie drift i tråd den faktiske demografiendringa i økonomiplanperioden. Som eit ledd i dette og behovet for å tilpasse riktig tenestnivå innan eldreomsorga, er det i 2021 sett i gang eit toårig prosjekt; **framtidig bu og tenestetilbod pleie og omsorg**. Prosjektleiaren er tilsett frå 01.01.21 til 31.12.22. Det er oppretta administrativ styringsgruppe og levekårutvalet er referansegruppe for prosjektet. Kommunen skal sørge for trygge og forsvarlege helse- og omsorgstenester ved å vektlegge førebygging og tilrettelegging for meistring, samt imøtekome lokalsamfunnet sitt krav og behov for tenester gjennom heilskapleg prioritering og innovativ oppgåveløysing. Kommunen må etablere tenester som kan handtere framtidige behov innanfor økonomiske rammer der dreining frå institusjonsbasert omsorg til heimebasert omsorg er ein føresetnad. Prosjektet vil rette seg inn mot planlegging, framdrift og gjennomføring av ei heilskapleg omstilling innan pleie og omsorg. Dette skal skje i tråd med kvalitetsreforma "**Leve hele livet**" og intensjonane i samhandlingsreforma. Målet er eit generelt kvalitetsløft for dei eldre ved å ha tiltak som bidreg til auka fokus på folkehelse, auka krav til eigenomsorg og ved å yte tidleg innsats med fokus på meistring. Samskaping og brukardialog er integrert i prosjektet og blir lagt til grunn for tiltak.

Som ein del av satsinga på framtidig bu og tenestetilbod pleie og omsorg, er det mellom anna etablert ei **strategisk bustadgruppe**. Bustadsosial plan inngår som ein del av revisjon av kommuneplanen sin samfunnsdel som skal sluttbehandlast i 2022. Eit variert bustadtilbod gjev valmoglegheit ut i frå livssituasjon og -fase, samt er ein føresetnad for å lykkast med mål om dreining av pleie og omsorgstenesta. Det er viktig at kommunen har ein **heilskapleg bustadpolitikk** for å redusere behovet for heildøgns omsorgstenester og at kommunen som tilretteleggjar evnar å utvikle nye buformer i tråd med etterspørsel. Som eit ledd i dette arbeidet er kommunen med i nettverket "**Bolig for velferd Innlandet**". Statsforvaltaren i Innlandet i samarbeid med Husbanken region Øst, Innlandet fylkeskommune og NAV Innlandet tilbyr bistand frå eit samordna regionalt nivå ut i frå Lom kommune sitt behov.

Revidering av Kvalitetsstandard for tildeling av omsorgstenester er eit viktig ledd på vegen mot dreininga av pleie og omsorg. Dette arbeidet heng tett saman med utvikling av det framtidige bu- og tenestetilbodet. Det skal i samband med prosjektet utviklast ei **heilskapleg innsatstrapp** som syner grad av inngripen i innbyggjarane sine liv. Målet er å styre aktivitet og omfordele økonomi frå dei høgaste stega i trappa til meir eigenmeistring og førebyggjande tiltak på dei nedre stega.

Tildelingskontoret si rolle blir å velje riktig nivå for tildeling, ut i frå brukaren sine ressursar og tverrfagleg behovskartlegging.

Velferdsteknologi skal alltid kartleggast som ei fyrste teneste ved behovskartlegging. Bruk av velferdsteknologi vil legge grunnlaget for auka eigenmestring og dermed auka livskvalitet. Pasienttryggleiken vil auke og det vil frigje helsepersonelltid som kan nyttast til brukarar med størst omsorgsbehov. Regional velferdsteknologiplattform og nytt pasientvarslingsanlegg ved Lom helseheim er kome på plass i 2021. Det skal prioriterast å jobbe vidare med implementering av nye teknologiske løysingar. Prosjektet **PreVis** held fram i 2022. Kommunen skal gjennom dette prøve ut hovudkamera som gjev heimetenesta beslutningsstøtte ved behov heime hjå brukarar, i fyrste omgang knytt til legevakt på kveld, natt og helg.

Smart Velferdsregion held fram i 2022. Regjeringa har vedteke ei vidareføring av Nasjonalt velferdsteknologiprogram i perioden 2022 til 2024. Målgruppa i denne perioden er barn og unge med funksjonsnedsettingar, i tillegg til digital heimeoppfølging. Med aukande tal eldre og ei knappheit på helse- og omsorgspersonell er velferdsteknologi eit viktig tiltak for å auka kvalitet i tenesta, auka meistring, sjølvstendigheit og livskvalitet for brukarane og meir effektive helse- og omsorgstenester, og auka omsorgskapasitet i åra som kjem. Innbyggjarane i Nord-Gudbrandsdalen skal uavhengig av alder, funksjonsnedsetting eller bustad få etablerte velferdsteknologitenester, der tiltaket er vurdert til å bidra til auka sjølvstendigheit, meistring og tryggleik. Prosjektet skal bidra til å sikre at ein får etablert helseteknologiordning som støtter innføring av ny teknologi i helsetenestene.

Kompetansehevande tiltak innan velferdsteknologiens ABC held fram i 2022, med mål om at alle tilsette skal få opplæringa. Satsinga skjer som eit samarbeid mellom Utviklingssenteret i Innlandet og det regionale prosjektet **Smart Velferdsregion**. 19 tilsette gjennomførte opplæringa i 2020 og 7 tilsette gjennomførte opplæringa i 2021.

Aktivitetstiltak for å motverke einsemd, passivitet og sosial tilbaketrekking er ein nøkkel for å lykkast i dreining av tenesteyting innan helse og omsorg. Målet er å skape aktivitet, deltaking, sosialt fellesskap og møteplassar for seniorar og eldre. Prosjektet "**Aktive saman**" er eit samarbeid mellom kommunen og Friviljugsentralen og blir vidareført som del av dagleg drift i 2022. **Tidleg innsatsteam** vart etablert i 2020 og er ein del av det førebyggjande arbeidet mot seniorar og eldre.

Kvardagsrehabilitering er eit anna tiltak som også bidreg til førebygging av funksjonsfall. Gjennom desse tiltaka vil kommunen jobbe metodisk og systematisk for å vedlikehalde opplevd livskvalitet og jobbe for å utvikle sosiale nettverk til innbyggjarar som av ein eller annan årsak ikkje klarar å ivareta dette på eige hand.

Dagsenter for heimebuande med demenssjukdom blir vidareført som i 2021. Tilbodet er sju plassar tre dagar/veke.

Kompetanseheving er ein viktig premis for å lykkast med oppgåveoverføringa frå spesialisthelsetenesta til primærhelsetenesta. Helse og omsorg er ein kompetansesektor med høg grad av fagutdanning, men som manglar spisskompetanse. Det blir jobba med kompetanseheving i kommunen og det blir sett på moglegheiter for å nytte kompetanse betre på tvers av kommunegrensar og i regionen. Spesialisthelsetenesta signaliserer at dei skal hjelpe kommunane og gje støtte via rettleiing i oppfølging av brukar lokalt. Lom kommune har saman med Skjåk kommune og spesialisthelsetenesta fått tilsegn om prosjektmidlar frå Statsforvaltaren i Innlandet til utprøving av modell for hospitering i 2022.

Psykisk helse og rus er eit sentralt satsingsområde og utviklingsområde der mange oppgåver blir lagt til kommunen. Pågang og tal av saker er relativt stabilt frå år til år, men tenesta opplev at utfordringane og tidsbruken i kvar enkelt sak er jamt over meir krevjande nå enn før. Tenesta er styrka med kommunepsykolog. For å lykkast framover er det viktig å ha stort fokus på god og smidig samhandling mellom dei ulike tenestene både lokalt og med spesialisthelsetenesta. **FACT** er etablert som eit tverrfagleg ambulerande team og skal yte hjelp der pasienten bur. Modellen bygger på eit tett samarbeid mellom kommune, spesialisthelseteneste og NAV. Psykisk helse Lom og Skjåk bidreg inn i teamet med 20 % ressurs. Kommunen søkte og fekk tilskotsmidlar frå Statsforvaltaren i Innlandet i 2021. SFIN beskriv usikkerheit på om det gjerast tilgjengeleg nye tilskotsmidlar for 2022.

NGLMS er drifta etter vertskommunemodellen med Sel kommune som vertskommune. Det er ønskjeleg å få til eit større eigarskap til NGLMS. Oppfølging av vertskommuneavtala er i 2021 evaluert gjennom ein forvaltningsrevisjon som skal leggjast fram for kommunen sitt kontrollutval. I budsjettforslaget for 2022 frå vertskommunen er det ikkje innarbeidd reduksjon av driftsutgifter i tråd med politiske føringar frå Lom kommune ved budsjettbehandling i 2021.

Utvikling og oppbygging av NGLMS er eit felles satsingsområde for regionen i Nord-Gudbrandsdal. I samband med etablering av ny sjukehusstruktur for Innlandet, er det lagt opp til at 30% av behandlingstilbodet innan spesialisthelsetenesta skal desentraliserast slik at pasientane i størst mogleg grad skal fylgjast opp i sitt nærrområde Sjukehuset Innlandet har saman med ei nedsett arbeidsgruppe frå DUR (drifts- og utviklingsråd for NGLMS) gjennomført ei utredning av det framtidige tilbodet ved NGLMS. Arbeidsgruppa la fram ein rapport tidleg i 2021 med forslag om fleire tiltak på kort og lang sikt. Som eit resultat av denne rapporten er det i 2021 etablert eit utvida spesialisttilbod ved NGLMS, og Sjukehuset Innlandet signaliserer at det blir jobba med planar for å etablere fleire spesialistpoliklinikkar ved NGLMS. Tenestene som er lokalisert til senteret legg til rette for oppbygging av robuste kompetansemiljø, forskning og etablering av felles praksisplattform mellom kommunehelseteneste og spesialisthelseteneste. Det er i etterkant av gjennomføringsprosjektet DPS

etablert eit samla døgntilbod ved NGLMS, med intermediær seng (IM), kommunal akutt døgneining (KAD) og brukarstyrt seng. Intermediær seng er for pasientar som ei periode har behov for eit forsterka tilbod i staden for, eller etter sjukehusinnlegging, der behovet for oppfølging er større enn det kommunen kan ivareta. Liggjedøgnstatistikk frå NGLMS syner auke i forbruk av desse plassane for Lom kommune i 2021 samanlikna med tidlegare år. Dette må sjåast i samanheng med det endra brukarbehovet kommunen opplever.

Det er påbyrja ei regional utgreiing av **jordmorvakt**, samt evaluering av **barnevernsvakt**, som skal danne grunnlag for val av vidare modell. Begge evalueringane var planlagt avslutta i 2021, men har teke lengre tid enn forventa. Dette må prioriterast å få fullført i 2022. I tråd med vedteke tiltak i økonomiplanen er det frå 2022 lagt opp til tenestekjøp av 24% svangerskapsomsorg frå Skjåk kommune.

Som eit ledd i tilrettelegging for oppgåveoverføringa frå spesialisthelsetenesta, har det over tid vore prosess med nabokommunar for å sjå på moglegheiter for fellestenester innan helse. **Fysioterapi og ergoterapi** er som eit resultat av dette etablert som eit vertskommunesamarbeid mellom Lom og Skjåk frå mars 2021. Lom er vertskommune.

Arbeidsgjevarstrategien for Lom kommune var planlagt ferdigstilt i 2021. Gjennom vedtak av planprogram for kommuneplanen sin samfunnsdel 8. Juni 2020, vart det vedteke at arbeidsgjevarstrategien skal til politisk behandling i 2022. Bakgrunn for dette er behovet for forankring av arbeidsgjevarpolitikken i samfunnsplanen, som kjem til fyrste gongs behandling fyrste tertial i 2022.

Oppstarta **leiarutviklingsprogram** held fram gjennom våren 2022. Målet med programmet er å utvikle eit godt grunnlag for tillitsbasert styring og leiing.

KS-programmet **“Rusta for framtida”** blir eit viktig tiltak for innovativ bemanningsplanlegging i pleie og omsorgstenesta. Programmet har oppstart i januar 2022. Vidare blir det jobba med å implementere ny modell for å jobbe med nærværet i kommunen. Dette arbeidet skjer i samarbeid med IA-rådgjevar hjå NAV Arbeidslivssenter.

I Lom kommune er det i november 2021 tre **lærlingar**, alle innan helsefag. Ei av desse avsluttar si læretid i august 2022. Kva fag nye lærlingar Lom kommune skal rekrutterast i blir bestemt etter drøftingar mellom arbeidsgjevar og tillitsvalde ut frå kommunen sitt eige behov og samfunnet sitt behov for læreplassar. Fagopplæring av lærlingane skjer i samsvar med dei reglane som til kvar tid gjeld i opplæringslova, Hovudtariffavtala og Hovudavtala (HTA kap. 6, 1.avsnitt).

Eit god samarbeid med Innlandet Fylkeskommune blir viktig framover for å til ei kvar tid ha rett og god kompetanse, for at lærlingane skal få den opplæringa dei etter lovverket skal ha.

I samsvar med formålet i sosialtenestelova, skal **NAV** medverke til å førebygge og redusere fattigdom, fremja sosial inkludering og eit sterkare sosialt sikkerheitsnett.

Barn og unge

Tidleg innsats er ein viktig del av folkehelsearbeid og eit nasjonalt mål Meld. St.6 (2019 – 20) *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO* legg føringar for arbeidet. Det handlar om å førebyggje gjennom å gje hjelp så fort som råd, anten vanskane oppstår i førskulealder eller seinare i livet.

Frå 1. januar 2022 trer **oppvekstreforma** i kraft. Det overordna målet med reforma er betre barnevern, der tenestene i større grad skal tilpassast familien og barna sin behov. Kommunane får eit auka fagleg og økonomisk ansvar. Det inneber at arbeidet med tidleg innsats og førebygging må styrkast og at ein i større grad enn tidlegare må sjå heile oppvekstsektoren i samanheng. Kommunane vil bli kompensert for auka økonomisk ansvar for barnevernet gjennom ei auke i rammetilskottet.

Helsestasjonen treffer alle barn frå fødselen av og deira foreldre, og tenesta er viktig i det førebyggjande folkehelsearbeidet. Tenesta har ei viktig rolle i oppfølging av arbeidet for tidleg innsats barn/unge, og har dei seinare åra fått statlege tilskotsmidlar som har gjort det mogleg å styrke tenesta med 50% helsesjukepleiarressurs. Tilskottet er frå 2021 gjort om til eit reint lønstilskot til kjernekompetanse-profesjonane i tenesta. Kommunen har fått innvilga tilskott i perioden 2021-2023, med mål om å oppretthalde og vidareutvikle denne satsinga i tråd med dei sentrale føringane. Fylkeskommunen har fram til 2021 vore arbeidsgjevar for helserådgjevar ved vidaregåande skuleavdeling Lom. Utgiftene har vore delt mellom kommunen og fylkeskommunen. Dette har vore ei særordning som opphøyrer frå 2022. Det er kommunen sitt ansvar å sørge for skulehelseteneste i alle skular i kommunen, og som ein konsekvens av dette blir skulehelsetenesta i kommunen auka med 20% stillingsressurs frå 2022.

Barnehagane har ei sær viktig rolle, sidan dei møter barna tidleg i livet. Barnehagane har pedagog- og bemanningsnorm, men det kan likevel vere utfordrande å fange opp, kartlegge og sette inn hjelp tidsnok.

Frå nyttår fekk barnehagebarn lovfesta rett til eit godt barnehagemiljø. Det stiller stor krav til barnehagetilsette sin regelverkkompetanse og handtering av saker. For å sikre at retten er oppfylt, må det på plass system for eigenkontroll, eit arbeid det er viktig å prioritere i 2022.

Tal på barnehagebarn ser ut til å ha stabilisert seg noko. Både i 2020 og i 2021 vart det fødd fleire barn enn forventa ut frå fødselstal dei siste åra. Det viste seg derfor at det etter barnehageopptak 2021 vart behov for fleire plassar enn det såg ut til under arbeidet med økonomiplanen 2021-2024. I økonomiplanen var det i 2022 lagt inn ein reduksjon på 2,6 mill. kroner, knytt til barnehagestruktur. Tiltaket er flytta til 2023 i økonomiplanen.

For å møte demografiutfordringane, er det nødvendig å vurdere om kommunen har ein framtidsretta struktur for å møte krava til kvalitet i barnehage og skule, eller om det er behov for å gjere endringar. Ei prioritert oppgåve i 2022 er å vurdere ulike alternativ.

Som følge av at det i budsjettet 2021 var lagt inn midlar til **kartlegging av kommunale bygg**, er det gjort ei tilstandsvurdering av Garmo barnehage. Kartlegginga vil vise behov for eventuelle investeringar. Rapporten er ikkje klar.

Frå hausten 2021 skal **SFO** arbeide etter ny nasjonal rammeplan. SFO har skuleåret 2021/22 30 påmeldte til SFO. Det er likevel ikkje stor nok søknad til at skulen kan ha tilbod på dagtid onsdag da 1.klasse har fri. Det er heller ikkje tilbod om SFO etter skulen onsdag. Det er all grunn til å tru at det blir langt fleire påmeldte for skuleåret 2022-2023, da det etter statsbudsjettforliket er klart at det blir gratis kjernetid (12 timar) for 1.kl. Neste års fyrste klasse er på 27 elevar, så den nye ordninga kan få betydelege økonomiske konsekvensar. Inntektene blir vesentleg redusert samtidig som det truleg blir behov for auka stillingsressurs. Rett nok blir kommunane kompensert gjennom rammetilskotet, men det er usikkert i kor stor grad det dekker dei faktiske utgiftene.

Uteskule og aktiv læring er to positive folkehelseiltak. Tilrettelegging på skulane sine uteområde er viktig for å oppmode til leik, læring og aktivitetar i undervisning og friminutt. I samarbeid med FAU har ungdomskulen renoverert ballbingen, og **har** i tillegg fått lagt til rette for volleyball og basket.

Tilsette i skulane og barnehagen i Lom vil saman med dei andre kommunane i regionen dei neste åra delta i den statlege satsinga **Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis**. Satsinga skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpa er tett på dei som har behov for det. PPT skal i større grad arbeide mot heile barne-/elevgruppa. Ressursar skal brukast meir hensiktsmessig. Enkeltvedtak skal reduserast, men samtidig er det viktig å understreke at dei som har behov for øymerka ressursar, skal få det.

I årsmeldinga frå PPT går det fram at det er få barn som får vedtak om spesialpedagogisk hjelp i barnehagane i Lom samanlikna med dei andre kommunane i regionen. Som eit ledd i tidleg innsats er det viktig å vurdere om kartleggingsarbeidet er godt nok.

Det kan sjå ut som at barna i større grad blir fanga opp når dei tek til på skulen. I allfall skil ikkje Lom seg vesentleg frå andre kommunar når det gjeld tal på elevar som blir meldt til PPT. I Lom er det tradisjon for å prioritere dei yngste klassane ved tildeling av ressursar. God ressurstilgang og godt grunnlag tidleg i opplæringsløpet bør føre til at det blir mindre behov for hjelpetiltak seinare.

Kompetanseløftet må sjåast i samanheng med oppvekstreforma og er samtidig del av den statlege tilskotsordninga for lokal kompetanseutvikling der kommunane får tildelt midlar via Statsforvaltaren. Frå før deltek både skular og barnehagar i Lom i den statlege kompetanseordninga **Rekomp** (barnehage) og **Dekomp** (skule), med rettleiarar frå HINN. Det er viktig å sjå dei ulike ordningane i samanheng.

Også **kulturskulen** er ein viktig del av oppvekstfeltet og må sjåast på som del av oppvekstreforma. Kulturskulen er inne i eit viktig utviklingsarbeid fram mot "framtidens kulturskule". Målet er å løfte kulturskulen som aktør i samfunnsutviklinga og bidra til at kommunen og kulturskulen etablerer arbeidsformer som kan styrke kulturskulen si rolle og funksjon. Lom brukar mykje ressursar på kulturskulen. Samtidig er elevkostnadene låge. Dette viser at kulturskulen blir mykje brukt. Lom og Skjåk sine elevar fordeler seg nokså likt.

Oppvekst og helse skal jobbe tverrfagleg for å utvikle eit godt barne- og ungdomsmiljø, samt førebygge negativ utvikling. I Lom er det oppretta **tverrfagleg ressursgruppe** som kan bistå barnehagar, skular og foreldre ved behov. Kommunepsykologen er ein viktig ressurs i denne gruppa.

For å styrke ungdomsarbeidet og skape aktivitet som når alle unge, er det tilsett **ungdomskonsulent** i kommunen. Ungdomskonsulenten skal ha fokus på førebyggjande arbeid og **psykisk helse** blant unge og vil bli ein viktig ressurs i tverrfagleg samarbeid.

Fagfornyinga krev auka kompetanse. Blant lomslærarar er det stor interesse for å ta vidareutdanning via den statleg ordninga **Kompetanse for kvalitet**. I tillegg er to lærarar i ferd med å utdanne seg til **lærarspesialist**. Direktoratet har også etablert ordninga **lærarspesialistfunksjon**, eit spleiselag mellom stat og kommune. Lom har oppretta tre lærarspesialistfunksjonar.

Framtidens skule stiller store krav til **digitalisering**. I budsjettet for 2021 vart det lagt in midlar til infrastruktur, utstyr og kompetanse. I samarbeid med Atea og 5arns Data AS er utstyr, infrastruktur og delvis kompetanse nå på plass. Sidan skulane er midt i eit kompetanseløp som held fram i 2022, er det lagt inn kompetansemidlar til vidareføring.

Til saman har skulen 400 digitale einingar, digitale tavler eller store TV-skjermer, med tilhøyrande Apple-TV i alle klasserom og møterom. Alt dette skal driftast, noko som krev IT-ressursar. I innføringa har skulen leigd inn ekstern kompetanse, men for å lykkast med digitaliseringa framover er det ein føresetnad at det er tilstrekkeleg kompetanse og kapasitet i den interkommunale IT-avdelinga for å bistå skulane ved behov. Det er derfor lagt inn ei stilling ekstra i budsjettet, der Lom og Skjåk bidreg med 50 % kvar.

Levekår, kultur og friviljug sektor

"**Leve hele livet**" er ein kvalitetsreform for eldre som trådde i kraft 1. januar 2019. Målet er at alle eldre skal få betre hjelp og støtte til å meistre livet. Reforma handlar om dei grunnleggjande tinga som oftast sviktar i tilbodet til eldre. Det er skissert ei innføringsperiode på 5 år. Kommunen skal kartlegge eigne behov og utfordringar gjennom politisk forankring og involvering av innbyggjarar og brukarar. Det er fem innsatsområde i reforma:

- Etablere aldersvennlege samfunn og nytte dei ressursane eldre har for å delta og bidra
- Legge til rette for auka aktivitet, gode opplevingar og fellesskap
- Skape gode mat- og måltidsopplevingar
- God helsehjelp gjennom kvardagsmeistring, proaktive tenester, målretta bruk av fysisk trening, miljøbehandling og systematisk kartlegging og oppfølging.
- Samanheng i tenesteytinga ut frå brukar sitt behov, avlastning og støtte til pårørande, færre å forhalde seg til og auka kontinuitet, mjukare og planlagde overgangar i helsehjelpa

Kommunen er godt i gang med reforma og skal omstille seg i tråd med denne. Innsatsområda blir lagt til grunn i revidering av kommuneplanen sin samfunnsdel.

Universitetsregion Nord-Gudbrandsdal skal styrke det kunnskaps- og forskingsbaserte innovasjons- og omstillingsarbeidet i regionen. Prosjekt går ut 2023. Gjennom tilsegn i fylkesutvalet i september 2021 og bruk av regionale fondsmiddel er prosjektet finansiert til og med 2023. Etter avslutta prosjektperiode er det sett som mål at det skal vere bygd kompetanse, strukturar og kultur for innovasjon slik at prosjektet får varige verknader i kommunen sitt innovasjonsarbeid.

I samarbeid med kommunestyret vil kommunedirektøren dei neste åra følgje opp denne målsettinga ved å styrke innovasjonsperspektivet i plandokument, i styringslina, på formelle og uformelle møteplassar og i politiske utval i Lom kommune. På same måte skal Lom kommune saman med dei andre norddalskommunane forsterke innovasjonsperspektivet i det politiske og administrative samarbeidet i regionen.

Lom kommune har i november 2021 levert søknad til Regionalt forskingsfond om støtte til eit kvalifiseringsprosjekt våren 2022. Førebels samarbeidspartar for prosjektet er SINTEF, Universitetsregion NG, Senter for et aldersvennlig Norge, Skjåk kommune og Norsk Fjellsenter. Hovudmålet for prosjektet er å utvikle ein ny tenestemodell som skal bidra til næringsvekst og førebygging av helse- og funksjonstap. Dersom søknaden blir innvilga vil prosjektet danne grunnlag for utviding av prosjektet med involvering av fleire aktørar frå offentleg og privat sektor, og vidare søknad om eit hovudprosjekt støtta av Nasjonalt Forskningsråd. Søknadsfristen til Nasjonalt Forskningsråd er hausten 2022 og eit eventuelt hovudprosjekt vil kunne starte opp våren 2023.

Lom folkebibliotek har i ei årrekke jobba aktivt med litteraturformidling og har opparbeidd seg ein posisjon som eitt av dei leiande biblioteka i landet på dette. Biblioteket vil fortsetja å nytte kompetansen og erfaringa det har fått innan formidling og vidareutvikle dette.

Biblioteket har ei målsetjing om å vera **bibliotek frå vogge til grav**. Å utvikle biblioteket som attraktiv møteplass for ulike aldersgrupper blir eit viktig tiltak for å nå dette målet. Til nå har litteraturformidlinga som biblioteket har drive i Lom i stor grad dreia seg om formidling for elevar i grunnskulen i Lom. I den kommande økonomiplanperioden vil biblioteket jobbe for å nå ein større del av innbyggjarane. Folkehelseperspektivet blir viktig i den samanhengen.

Biblioteket skal ha ein sentral posisjon i **folkehelsearbeidet** i kommunen, og skal jobbe førebyggjande for å motverke einsemd, passivitet og sosial tilbaketrekking og ynskjer å gje folk i alle aldrar gode opplevingar knytt til litteratur.

For å leve opp til mottoet om å vere eit bibliotek frå vogge til grav blir samarbeidet med skular og barnehagar vidareført på det nivået som ressursane til biblioteket tillet. Vidare skal det vere eit utstrekt samarbeid om litteraturformidling på tvers av alle dei kommunale tenesteområda. Friviljugsentralen og friviljuge lag og organisasjonar blir inviterte til å delta i denne førebyggjande satsinga.

Arbeidet med eit Diktarhus i Lom er lagt på is, men **samarbeidet med Nynorsk kultursentrum** held fram. Biblioteket vart i 2021 av Nynorsk kultursentrum valt ut til å vera eit av fem pilotbibliotek. I samarbeid med Nynorsk kultursentrum skal biblioteket fremja nynorsk litteratur og kultur. Prosjektet varar i fyrste omgang frå 2021-2023.

Lom folkebibliotek vil drive bibliotekutvikling gjennom deltaking i **eksternt initierte og finansierte prosjekt**. Biblioteket har fått lovnad om 60 000 kr frå Stiftelsen Fritt Ord til prosjektet "Pengane og livet" i 2021 og 2022. Dette er eit samarbeidsprosjekt med Skjåk folkebibliotek. Sentralt i prosjektet

står formidling av litteratur om økonomi og pengar, folkeopplysing med ulike innfallsvinklar til temaet, temakvelder, forfattarbesøk og debattar.

Hausten 2021 er biblioteket i gang med prosjektet "**Beste norske 2018-2020**". Det er Lom folkebibliotek som har tatt initiativ til prosjektet og invitert med fire litteraturkritikarar til å kåre dei beste norske bøkene frå 2018-2020. 67 andre bibliotek har blitt med i prosjektet.

Hausten 2021 søkte biblioteket saman med Skjåk folkebibliotek om prosjektmiddel frå Nasjonalbiblioteket til prosjektet "**Kul tur med biblioteket**". Prosjektet går ut på formidling av lokal kultur og historie utanfor biblioteket. Det er planlagt ei sentrumsvandring med QR-koder der dei lokale forfatarane, stadar, dialekta og kjende personar blir presenterte. Ein del av prosjektet er også utsmykking av biblioteklokala med presentasjonstavler av dei lokale diktarane.

Meiroke bibliotek er eit tilbod til innbyggjarane som gjer det mogleg å bruke biblioteket utanom biblioteket si ordinære og bemanna opningstid. Med meiroke bibliotek kan folk bruke biblioteket når det passar alle dagar i året.

Lom folkebibliotek skal vidareutviklast til å bli ein sentral og triveleg **møteplass i bygda**, der folk i alle aldrar kan treffast. Det blir arbeid for å etablere ein liten **bokkafé** og eit lite utsal med lokal litteratur i tilknytning til biblioteket.

Friviljugsentralen er eit viktig knutepunkt og eit bindeledd mellom dei som ynskjer å yte ein uløna innsats i nærmiljøet. Friviljugsentralen i Lom skal fungere som ein møteplass og brubyggjar mellom menneske, friviljuge organisasjonar, samanslutningar og det offentlege. Friviljugsentralen har eit ønske om å gje fleire høve til å delta på arrangement i bygda, heve statusen til dei friviljuge, å vera eit supplement til offentleg verksemd. Samskaping mellom friviljuge og kommunen er ei viktig satsing for å motverke utanforskap og auka aktivitet for meistring i alle aldrar. Som eit ledd i folkehelsearbeidet, er det eit mål om å vidareutvikle dette. Kompetanseheving innanfor digitale verktøy kan vere eksempel på eit slik tiltak.

Utgard er storstova i Lom. Saman med idrettsanlegget i Grov utgjer kultursalen og idrettshallen den største samlingsplassen for **kultur- og idrettsarrangement i Lom**. Utgard skal vera ein naturleg og attraktiv møteplass for kultur- og idrettsaktivitet og andre arrangement.

Utgard er ein av arenaen i regionen med størst kapasitet når det gjeld antal besøkande. Som arena for **større møter og konferansar** er Utgard særst godt eigna. I samarbeid med næringslivet i Lom vil Utgard arbeide for fleire slike arrangement i åra framover.

Aktivitetstilbodet i Utgard skal famne breitt og nå ut til mange. Det er eit mål at alle innbyggjarane i Lom gjennom året skal ha vore ein tur innom Utgard på ein eller annan aktivitet. Utgard skal vere eit samlingspunkt på tvers av generasjonar der folk føler seg heime og trivst.

Samarbeidet med Bygdekinoen og Teater Innlandet er ryggrada i underhaldningstilbodet i Utgard, og skal vidareførast i økonomiplanperioden. I 2021 har samarbeid med ulike aktørar vore aukande, og Utgard ynskjer eit aktivt samarbeid med fleire framover, både innanfor og utanfor regionen.

Utgard skal fyrst og fremst vere ein arena for folk i Lom, men kommunen har ambisjonar om at Utgard også skal vere ein attraktiv scene for eit større publikum i regionen. Det skal i økonomiplanperioden satsast på nokre store arrangement både for ungdom og vaksne der målet er å trekke publikum frå eit større omland.

Hausten 2021 vart det etablert eit tilbod med **“ope hus” i Utgard** nokre ettermiddagar i veka slik at born og unge har eit tilbod mellom skule og fritidsaktivitet. Tilbodet skal vidareførast i 2022.

Utgard har utstrekt samarbeid med **lokale lag og organisasjonar** og legg til rette for treningar og øvingar og anna aktivitet gjennom veka. Det er eit mål i økonomiplanperioden å utdjupe og forsterke friviljug sektor sitt eigarskap til Utgard og stadig legge betre til rette for bruk.

"Leve heile livet" er ein kvalitetsreform for eldre som vil sette fokus på dei mest grunnleggande tinga i livet, som ofte sviktar i eldreomsorga; mellom anna mat, aktivitet og fellesskap. Kommunen har ambisjon om at Utgard i åra framover skal vere arena for aktivitetar som bygger opp under måla i denne reforma.

Friluftsliv

Friluftsliv skal sjåast i samanheng med folkehelse som har eit overordna fokus i all planlegging.

Tilrettelegging for bruk av friluftsområde er eit tiltak som skal prioriterast gjennom universell utforming og merking av turstigar. Kommunen har eit godt samarbeid med fleire lag og foreiningar på tilrettelegging for bruk av friluftsområde. Fleire av desse aktørane har fått støtte frå kommunen gjennom idrettsmidlar og/eller Tessefondet.

Kommunen skal jobbe for å **halde i hevd friluftskvalitetane** ved å auke kunnskapen om friluftsliv hos barn og unge i barnehage og skule. Friluftsområde er gratis og tilgjengeleg for alle og treng brukarar som er bevisste verdiane og tek vare på desse. Lom har kompetansesenter som bidreg med å auke kunnskapen om friluftsliv og kulturarv hos barn og unge gjennom etablert samarbeid med kommunen. Kommunen vil i 2022 jobbe for å utvide samarbeidet i tråd med intensjonane i kvalitetsreforma **"Leve hele livet"** og satsinga på aktivitetstilbod for seniorar og eldre. Det blir jobba

aktivt for å realisere ei landsline for fjellfriluftsliv knytt til Nord-Gudbrandsdal vidaregåande skule, avdeling Lom.

Gjennom **Lom nasjonalparklandsby** har kommunen sett opp ei rekke informasjonstavler i sentrum. Dette krev vedlikehald og oppgradering med jamne mellomrom. Kvart år blir det trykt opp ca. 10 000 fotturbrosjyrar som er gratis tilgjengeleg for både lokalbefolkning og besøkande. Kommunen har i samband med dette eit ansvar for mange grunneigaravtaler som vart inngått i samband med oppgradering av stignettet i 2018. I 2021 vart turstigen til Lomseggen lagt om over ein kort strekning, for å redusere ulemper knytt til aukande trafikk på stigen.

Lom kommune har hausten 2020 fått tilbod om ei **dagsturhytte**. Målet er at alle kommunane i Innlandet skal ha sett opp ei dagsturhytte innan 2025. Prosjektet er eit samarbeid mellom fylkeskommunen, Sparebankstiftelsen DNB og Sparebankstiftelsen Hedmark, kommunane i Innlandet, friviljuge organisasjonar og grunneigarar. Formålet er å etablere ei dagsturhytte som er lett tilgjengeleg og som stimulerer til auka bruk av nærfriluftslivet. Denne prosessen vart starta opp i 2020. Det blir lagt til grunn at vidare arbeid skal sikre god involvering av innbyggjarane, der også framtidig arbeid med vedlikehald må drøftast.

• Næring og samfunn

Delmål i kommuneplanen sin samfunnsdel

- Oppretthalde landbruket som sysselsettar og berebjelke i kommunen. Auke interesse og oppslutting om vidareføring av tradisjonane Lom har i næringa og samtidig ivareta jordvernet.
- Lom skal vera ein attraktiv reiselivsdestinasjon og handelsstad også i framtida, og utviklast som arrangementsstad.
- Arbeidsplassar knytt til bygg, anlegg, industri og transport skal utviklast og takast vare på.
- Det skal stimulerast til nyetableringar og ungt entreprenørskap.
- Kommunen ønskjer å behalde spreitt busetnad, og må leggje til rette for at denne kan oppretthaldast samtidig som trafikktryggleiken er tilstrekkeleg i heile kommunen.
- Innbyggjarane i Lom kommune skal ha ein plass å bu. Det skal tilretteleggjast for fleire fritidsbustadar i kommunen, og flest mogleg skal ha tilgjenge til gode IKT-løysingar.

Landbruk

I 2018 gjekk kommunane Lom og Skjåk inn avtale om felles **landbrukskontor**. Kontoret har hovudbase i Skjåk, men det er framleis mogleg for gardbrukarane å få hjelp på kommunehuset i Lom. Avdelinga er tillagt dei statleg pålagde landbruksforvaltningsoppgåvene som i periodar krev mykje arbeidsinnsats, mellom anna til å få inn og kontrollere søknadar om produksjonstilskot, sakshandsaming av SMIL tilskotsaker, osv. Viktige verkemiddel for landbruket generelt er støtte frå næringsfond, hjelp til søknad til Innovasjon Norge, og ei fagleg god landbruksforvaltning i kommunen.

Det er eit felles mål å bremse nedlegginga av aktive bruk og stimulere til rekruttering i landbruket. Dette er ei viktig næring som skaffar kommunen mykje ressursar og verdiar. Sidan årtusenskiftet har tal på bruk omlag halvert seg, men det har vore ei god satsing på mjølkeproduksjonen i Lom. Det har vore bygd fleire moderne fjøs med mjølkerobot, dette gjer kvardagen for brukarane friare. Dette gjer det antakeleg lettare å få til generasjonsskifte på bruka. Dette er derimot ikkje løysinga for alle.

Eit eksempel på dette kan vere fleire prosjekt som "**Laus ku og framtidstru**". Dette er eit prosjekt der landbrukskontoret har teke tak i problemstillinga umoderne driftsbygningar og generasjonsskifte. 40 gardar i Lom og Skjåk har meldt seg på prosjektet. Målet er å bidra med rådgjevartimar, studieturar og opne dagar for å bli inspirert til å tenke langsiktig i drifta og gjerne saman med komande generasjon. Dette kan gjere at gardbrukarane er førebudde på lausdriftskravet som kjem i 2034, og legge grunnlaget for at det vert gjort gode avgjersler i tida fram til da.

Lom kommune vedtok i 2021 retningsliner for **behandling av konsesjonssaker**. Hovudgrunnen for å vedta kommunale retningsliner er ei prinsipiell politisk drøfting av den lokale tilpassinga av lovverket, samt å få til ein mest mogleg lik og føreseieleg behandling av saker som let seg samanlikne. Dette vil sikre kontinuitet i strategien for forvaltninga av landbruksressursane i kommunen og lik behandling av like saker. Dei kommunale retningslinene gjev føringar for den lokale skjønnsutøvinga. Kommunen vil i 2022 arbeide for vidare implementering av retningslinene.

Næringsutvikling

I 2022 sender kommunen inn søknad om å delta i **innovasjonsprogrammet GNIST**. Dette er eit stad- og næringsutviklingsprogram i regi av DOGA (design- og arkitektur i Norge) og Nordic Edge, der 5-10 kommunar blir valt ut pr. år. Det krev ein prosjektleiar i 20 % stilling og ein eigenandel på kr. 200 000. Innlandet fylkeskommune kan vere ein mogleg bidragsytar til dette prosjektet. Attende vil kommunen få tilgang til DOGA sin arkitektur- og prosesseiarkompetanse knytt til eit konkret case.

Å jobbe med å utvikle attraktive kontorfellesskap blir stadig viktigare. **Stadsuavhengige**

arbeidsplassar kjem for fullt, forutsett gode rammevilkår og at kommunen klarer å utnytte handlingsrommet som ligg der. Kommunen kan ha fleire roller i dette arbeidet, gjerne i samarbeid med private aktørar. Det kan handle om finansiering av infrastruktur, omdømmebygging og synleggjering, bookingløyningar, bidra til å skape innhald og gratis kontorplassar for nyetablerte. Vidare ynskjer kommunen å legge til rette for etablering av **kompetansesarbeidsplassar** i samarbeid med relevante aktørar lokalt og nasjonalt.

Lom kommune har som mål å arbeide aktivt med **bustadutvikling**. I 2021 vart det oppretta ei **strategisk gruppe for bustadutvikling** i Lom med mål om å jobbe meir strategisk med bustadutvikling. Dette kan inkludere auka bruk og marknadsføring av startlån, annonsering av kommunale bustadtomter, sal av kommunale bustadar og liknande. Det er ei målsetting at den nye samfunnsplanen skal innehalde bustadpolitiske mål som strategisk bustadgruppe kan jobbe konkret med i 2022.

Lom kommune skal arbeide aktivt med **omdømme-, tilflytting- og integreringsarbeid**. Dette arbeidet starta i 2021 og er ei prioritert oppgåve vidare.

I Sogndal kommune har ein sidan 2000-talet øyremerka inntekt frå parkeringsavgifta til **sentrumsføremål**. Inntekta har vorte brukt som kommunal eigenandel til finansiering av m.a. fellesgoder, parkeringshus og den berømte fjordstigen til 30 millionar. I tillegg har det skapt naturleg rullering på parkeringsplassane i sentrum. Lom kommune skal utgreie om det er aktuelt å innføre parkeringsavgift på Fossbergom, tilpassa lokale forhold.

Lom kommune skal legge til rette for nyetableringar og vidareutvikling av eksisterande verksemder i tråd med vedteken årleg gjennomføringsplan for næring. Forprosjektet om å etablere eit nasjonalt kompetansesenter for fjellredning i Lom går mot slutten og Lom kommune fortset å støtte prosjektet no som hovudprosjektet skal riggast.

Det er etablert eit prosjekt for å legge til rette for eit tettare nærings samarbeid på tvers av kommunegrensene i Nord-Gudbrandsdalen. Arbeidet starta opp i juni 2021, og vil bli avslutta og eventuelt implementert inn i løpet av 2022. Prosjektet er finansiert gjennom skjønnsmidlar frå Statsforvaltaren i Innlandet.

Lom kommune skal arbeide for styrke reiseliv- og handelsnæringa, og Lom som arrangementsstad. Det er viktig at Lom får på plass betre kapasitet for lading av el-bilar. Lom har fått midlar til fase 1 i sertifiseringsordninga "**berekraftig destinasjon**" gjennom Innovasjon Norge, og dette arbeidet startar

for fullt i 2022. Visit Jotunheimen er prosjektleiar, men kommunen skal og må vere ein aktiv bidragsytar.

Lom kommune skal arbeide for sentrumsutvikling og vidareutvikling av **Lom nasjonalparklandsby**. Bygging av eldhuset i Presthaugen er no fullfinansiert, og skal etter planen stå ferdig i april 2022. Sidan kommunen er byggherre og initiativtakar vil dette krevje oppfølging i samarbeid med andre, slik som planlegging av offisiell opning, innkjøp av inventar, drift og rapportering.

Årleg avsetning på næringsfondet ligg på rundt 4,8 millionar. Lom kommune har eit relativt romsleg næringsfond som kan brukast til å støtte opp om prioriterte satsingar. Samtidig er det ei utfordring at årleg avsetting er relativt stabil, mens "faste løyvingar" frå fondet aukar i tråd med den generelle pris- og lønsauka. Både næringskontor, regionkontor og delar av landbrukskontor er dekt gjennom næringsfondmidlane. Bruken av fondet er regulert gjennom vedtektene og retningslinjene for tildeling. Kommunen skal bidra til å auke tilskotsmidlar til næringslivet gjennom søknadar i ulike eksterne ordningar.

Syssetting

Arbeidstreningssenteret ATS – Dei Gode Hjelparane Lom og Skjåk er ei felles **syssettingsgruppe** som skal legge til rette for arbeidstrening, praksisplassar, språkpraksisplassar og sosialisering. Skjåk er vertskommune for dette tilbodet og har nå invitert til samskapingsprosess. Kommunane skal saman med NAV sjå på korleis arbeidet med syssetting i større grad skal vere tilpassa brukarbehovet.

Unge som står utanfor arbeidslivet er ei prioritert gruppe i NAV. Målsettinga er at unge menneske raskt skal kome i arbeid eller utdanning. For å møte arbeidslivet sine krav til kompetanse skal det satsast på å bruke kvalifiserande tiltak. **Kvalifiseringsprogrammet** er eit tilbod for dei mellom 18 og 67 år som ønskjer å kome i arbeid, men treng oppfølging og arbeidstrening for å klare det.

Målsettinga er å hindre utanforskap ved at fleire får opplæringstiltak og tileignar seg kompetanse som arbeidslivet har behov for. Det er NAV som tildeler kvalifiseringsstønad etter fastsette kriterium. Kvalifiseringsprogrammet er no betre tilrettelagt for unge ved at utdanning kan inngå i programmet.

Frå 2022 vil NAV Lom og Skjåk ha eigen **jobbspesialist**. Dette er eit målretta tiltak for å få fleire ut i arbeidslivet.

NAV Lom og Skjåk har initiert og fått statlege midlar til utviklingsprosjektet "**Levele**". Målsettinga med prosjektet er å styrke økonomisk rådgjeving og rettleiing til personar som har eller står i fare for å få økonomiske problem.

Transportplanlegging, tettstadsutvikling og bustadbehov

I dei nasjonale forventningane til den kommunale planlegginga peikar regjeringa på at det er viktig å samordne bustad-, areal- og transportplanlegginga mellom anna av omsyn til å redusere klimagassutslepp, tilpasse samfunnet til klimaendringane, skape sosialt berekraftige samfunn og redusere nedbygginga av dyrka mark og natur. I Lom har det skjedd ei sentralisering inn mot **kommunesenteret Fossbergom** der tenestetilboda har vorte samla, og der det meste av ny bustadbygging har skjedd. Denne utviklinga har i vesentleg grad skjedd etter politiske vedtak i kommunen, og må seiast å vere i tråd med den sentrale målsettinga over. Konsentrasjon av arbeidsplassar, tenestetilbod og busetting, vil vere gunstig av klimaomsyn.

I arbeidet med revisjonen av **kommunedelplanen for Fossbergom** vedteken i 2020 er det lagt opp til ein ytterlegare tilrettelegging for utbygging og fortetting i sentrumsområdet. Dette er i tråd med samfunnsdelen til kommuneplanen som har ei målsetting om eit kompakt sentrum som tek vare på dei verdiar som eksisterer i dag, og som samtidig legg opp til at ein skal opne for endringar av sentrumsbiletet i framtida.

På Fossbergom er det gjennom vedtak av kommunedelplanen, forholdsvis god tilgang på **utbyggingsareal for bustadar**. Områda er for ein stor del ikkje detaljregulerte, og berre mindre areal er delvis opparbeidd med veg, vatn og avlaup. Som følgje av vedtak av kommunedelplanen, vert det opna for at det kan skje detaljplanlegging og klargjering av områda for utbygging. Det er eit mål å koma i gang med fleire av områda i 2022. I 2021 har kommunen motteke forslag til private reguleringsplanar for to område der det blir planlagt nye bustader i sentrum, på Nilsbue og ved tidlegare Lom møbelindustri. I forslag til revisjon av arealdelen av kommuneplan, er det avlagt nye eller vidareført areal for bustadbygging i mindre felt i grendene. I Garmo har det vore sett i gong detaljregulering for nye bustadar inntil eksisterande bustadfelt i Frisvollskogen i privat regi. Dette arbeidet har stoppa opp, slik at kommunen ser på om det må takast initiativ i 2022 for å regulere bustadtomter innafor areal avsett i kommuneplanen.

I kommuneplanen sin samfunnsdel er det eit overordna mål at kommunen ønskjer å behalde spreitt busetnad, og at denne må oppretthaldast samtidig som **trafikksikring** er tilstrekkeleg i heile kommunen. Samfunnsutvalet vart i 2021 konstituert til trafikksikringsutval med representant frå politiet i utvalet. I og med at skulen er sentralisert til Fossbergom, har elevane ute i grendene skuleskyss. I grendesentra er det i stor grad gang- og sykkelveg fram til sentrale busshaldeplassar, medan elevane i meir spreitt busette område må ferdast langs trafikkert veg utan skilje mellom

køyretøy og mjuke trafikkantar. I slike område er det ofte vanskeleg og kostbart å betre forholda med fysiske tiltak, slik at ein ofte må søkje å betre trafiksikring ved andre tiltak og ordningar.

I og kring tettstaden Fossbergom er det etter kvart eit godt utbygd nett av **gang- og sykkelveg**, men det hadde vore ønskjeleg at dette strakk seg lenger ut, spesielt av omsyn til at ungane skal ha trygg skuleveg. I forslaget til revisjon av kommuneplanens arealdel er det lagt inn forslag til nye gang- og sykkelveg langs Rv15 i Garmo og mellom Nissegården og Skjåk grense. Kommunen skal jobbe for at desse gang- og sykkelvegane kjem inn i Nasjonal Transportplan. **Trafikksikringsplanen** for Lom er under revisjon. Forslag til revidert plan er lagt ut til offentleg høyring og ettersyn, og ny plan forventast vedteken i 2021. Lom kommune vart godkjend som trafikksikker kommune i november 2018. Trygg trafikk har varsla at kommunen må regodkjennast etter tre år for å behalde statusen som trafikksikker kommune, og denne prosessen er i gang. Arbeid for trygge skuleveg er her eit sentralt element. Kommunen fekk i 2018 status som trafikksikker kommune. For Fosstuguområdet er det godkjent plan for ny kollektivterminal som vil medføre klare forbetringar for trafiksikringa og trafikkavviklinga for bussar inn og ut av sentrumsområdet og for andre trafikkantar. Den fysiske tilrettelegginga av området i medhald av planen, skjer i regi av Innlandet fylkeskommune og er planlagt gjennomført i 2022.

Lom kommune har som mål å leggje til rette fleire område for utbygging av **fritidsbustadar**. I arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel, jobbar kommunen med fleire innspel om nye hytteområde. For fleire av områda er det registrert konflikter i samband med landbruksnæring og naturverdiar, og det kan derfor vere aktuelt å jobbe fram alternativ som kan vere mindre konfliktfylte. Kommunen kan her ta ei aktiv rolle for å få tilrettelagt utbyggingsområde.

Det er nedfelt i kommuneplanen sin samfunnsdel at kommunen skal ha nok tilgjengelege **kommunale bustadar** etter behov til ei kvar tid. I dag er situasjonen at kommunen sit på fleire bustadar enn ønskjeleg. Ein finn det derfor ikkje tenleg å planlegge for nye kommunale bustadar i planperioden.

Det er lagt inn ein auke i midlar til **vedlikehald av kommunale bygg** i 2022. Arbeidet med å dokumentere bygg og vedlikehaldsbehov er gjennomført i 2021. Målet er at dokumentasjon skal vere grunnlag for å vurdere total bygningsmasse, bruk og vedlikehald gjennom planperioden. Det kan vere at enkelte tiltak er av ein slik art at det må gjennomførast tiltak før rullering av økonomiplanen. Kommunestyret skal haldast orientert om status i arbeidet gjennom tertialrapportering.

Krav til eigenfinansiering av **investeringar** er skjerpa gjennom ny kommunelov. **Sal av eigedommar** er difor lagt inn med 2 mill. kroner årleg. Driftskonsekvensen av dette skal gje større prioritering til **vedlikehald** av eksisterande bygningsmasse.

Lom kommune har ei målsetting om at innbyggerane skal ha tilgang til gode IKT-løysingar. Kommunane i Nord-Gudbrandsdal (regionrådet) har signert avtale med Eidsiva Breiband om **fiberutbygging** i regionen. Det er Skjåk Energi Nett og Eidefoss Nett som står for gjennomføringa av fiberutbygginga.

- **Klima og miljø**

Delmål i kommuneplanen sin samfunnsdel

- Innarbeide miljø- og naturforvaltingsomsyn på alle felt i den kommunale planlegginga og verksemda.
- Optimal sikkerheit på alle områder det er mogleg.
- Registrere nyare kulturminne i kommunen.
- God og framtidretta areal- og ressursforvaltning, forankra gjennom arealstrategiar i kommuneplanen sin arealdel.
- Optimal vasskvalitet i kommunen som tilfredsstillar dei krav som til ein kvar tid eksisterer på nasjonalt nivå, og følgje regionalt overvåkingsprogram for vassregion Glomma.

Klima

Som følge av klimaendringar er det forventa meir nedbør og auka fare for flaum og skred. Gjennomsnittleg årstemperatur i Innlandet (gamle Oppland) er rekna å auke med om lag 4 grader celcius fram mot 2100, og dei største temperaturauken er rekna å kome om vinteren. Årsnedbøren er rekna å auke med om lag 20 %, og det er venta at episodar med kraftig nedbør aukar vesentleg både i intensitet og hyppigheit i alle årstider. Snømengdene i låglandet er venta å bli betydeleg redusert, men i høgfjellet er det venta auka snømengder fram mot midten av århundret. Kraftigare nedbørsperiodar, høgare temperaturar og meir nedbør som regn i staden for snø er forventa å endre flaummønsteret og også føre til fleire hendingar av spesielt skredtypane jordskred/flaumskred/sørpeskred.

Fokus på klimautvikling og miljøforbetring i den kommunale planlegginga er viktig for at kommunen skal ha ei berekraftig og framtidretta arealdisponering. Kommunen må derfor halde fram med å setje av nødvendige ressursar til kartlegging av flaum- og skredfare, og til planlegging og gjennomføring av nødvendige tiltak. Kommunen fekk i 2020 gjennomført flaumsonekartlegging for Bøvre gjennom Fossbergom, denne viser at m.a. bustadar i Lykkja er utsett for flaumfare.

Prosjektering av flaumførebyggande tiltak her bør prioriterast – det er sendt søknad til NVE om bistand, og det er venta svar på søknaden vinteren 2022. Om Lom kommune får positivt svar på denne søknaden må det forventast eigenandel (distriktsandel) på kostnaden.

Klima- og energiplanen for Lom kommune vart vedteken i 2010, og skal reviderast. Statlege og regionale planmyndigheiter har klare forventningar om at kommunane prioriterer revisjon av dette planverket. Kommuneplanens samfunnsdel nemner mange eksempel på tiltak som kan vere aktuelle for å oppnå lågare energiforbruk og reduserte klimautslepp i Lom. Ein **revidert klima- og energiplan** vil gje grunnlag for utforming av gode tiltak og verkemiddel retta mot innbyggjarane i kommunen, og for klimatiltak retta mot kommunen sin eigen bygningsmasse, aktivitet og innbyggjarar. Planlagd oppstart er skyvd til 2022.

Beredskap og samfunnstryggleik

Innbyggjarane i kommunen skal føle seg trygge, og det er viktig å gje befolkninga størst mogleg **sikkerheit for helse, liv og velferd**. Dette er ei prioritert oppgåve for Lom kommune. Det overordna målet er optimal sikkerheit på alle område det er mogleg.

I 2019 vart det etablert felleskontor for Lom og Skjåk for plan, byggesak og miljø. Felleskontoret har hovudansvar for planlegging og samordning av flaum og skredfarekartlegging i kommunen. Frå 2020 er **felles beredskapskoordinator for Lom og Skjåk** med ansvar for beredskapsplanverket lagt inn under felleskontoret. Denne organiseringa blir nå vurdert på nytt.

Kartlegging av naturfarar knytt til flaum og skred er ei prioritert oppgåve. Flaumsoner kring nedre del av Bøvra ved Fossbergom er kartlagt og det kan bli aktuelt å utføre fleire kartleggingar andre stadar framover. Det skal setjast krav om konsekvensutgreiningar ved planlegging av tiltak som kan vere flaumutsette.

Kartlegging av skogen si betyding som vern mot skred vil få auka fokus. I område med skredfare kan omsynsfull skjøtsel av skogen redusere risikoen for naturskade. **Kartlegging og vurdering av verneskog** er blant anna aktuelt i området ovafor Ulstad.

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile vernetiltak og sivilforsvaret pålegg kommunen å utarbeide ein overordna risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS). **Overordna felles ROS for kommunane i Nord-Gudbrandsdalen** vart utarbeidd i 2015 gjennom 6K-samarbeidet. Denne ROS-analysen må reviderast, og ein vurderer nå om ein skal gå vidare med 6K-samarbeidet på dette feltet eller utarbeide eigen, eventuelt saman med Skjåk.

Overordna beredskapsplan for Lom er basert på felles regional ROS analyse. Kommunens beredskapsplanverk skal reviderast ein gong i året. Kommunen har som mål at dei til ei kvar tid skal ha aktuelle og oppdaterte beredskapsplanar.

Ny organisering av **psykososialt kriseteam** er etablert med eit basisteam og eit ressursteam. Lom kommune har tett samarbeid med Skjåk kommune på dette område for å ha god nok beredskap året gjennom og for å nytte kompetanse på tvers av kommunegrensene.

Covid-19 pandemien har medført eit auka beredskapstrykk i høve smittevern. Dette held fram i 2022 og er ei prioritert oppgåve i kommunen. Kommunen fylgjer statlege tilrådingar fortløpande.

Naturmangfald og kulturminne

For at areal og ressursar skal takast vare på for framtidige generasjonar er det nødvendig med ei god balanse mellom bruk og vern. Naturmangfaldlova omfattar all natur og lova står sentralt for alle sektorar som forvaltar naturmangfald, eller som tek avgjerder som har konsekvensar for naturmangfaldet. Kommunane har eit sjølvstendig ansvar for å **sikre berekraftig bruk og vern av naturmangfaldet**, ved m.a. å ta nødvendige omsyn til artar og naturverdiar i kommunal planlegging.

Det har i ei tid vore gjennomført registreringar som skal munne ut i ein **temaplan for kulturminne** i Lom kommune. Det er ønskje om å prioritere verneverdige kulturminne frå nyare tid i dette arbeidet, jamfør delmål under punkt 6.2 i kommuneplanens samfunnsdel. Eit type kulturminne som er spesielt viktig i Nord-Gudbrandsdalen er kunstig vatning og vassvegar. Gamle vegfar er òg eit tema som kommunen ønskjer å ha fokus på, og som det tidlegare er gjort få registreringar på i Lom.

Temaplanen skal i følge framlegget til planstrategi 2020-23 ferdigstillast innan 2022.

Vasskvalitet

Regional plan for vassforvaltning med tilhøyrande tiltaksprogram for vassregion Glomma for åra 2016-2021 skal reviderast og oppdaterast for ny planperiode 2022-2027. Klima og miljødepartementet har lagt nasjonale føringar for dette arbeidet for dei enkelte sektorar og tema.

For **avløp** dreiar dette seg om at kommunane skal kartleggje og følgje opp utslepp frå avløpsanlegg dei har myndigheit for. Dette er alle avløpsanlegg etter kapittel 12 og 13 i forureiningsforskrift, for Lom kommune ca. 500 anlegg. Lom kommune har gjennomført første gongs tilsyn av alle desse anlegga. Vidare oppfølging av dette myndigheitsområdet vil bli satsingsområde gjennom

økonomiplanperioden. Det er målsetting om at alle anlegg skal oppfylle gjeldande reinsekrav innan 2027. Dette er i tråd med samfunnsdelen til kommuneplanen for Lom kommune.

For **vassforsyning** er det fokusert på å sikre eit mest mogleg heilskapleg vern og berekraftig bruk av vassførekomstar. Vidare at vassførekomstar som er identifisert som drikkevasskjelder skal vernast særskilt slik at vasskvaliteten ikkje blir dårlegare. Utbrot av sjukdom med årsak i vassboren smitte skal ha låg sannsyn og konsekvens.

I økonomiplanperioden vil det for vidare utvikling av område for vatn og avløp bli prioritert oppfølging av leidningsnett, samt oppgradering og fysisk sikring av høgdebasseng. Det er utført arbeid i 2020 og 2021 med å kartleggje lekkasjenivå på vatn og avløpsnett. Dette er ein del av grunnlaget når det i 2022 skal utarbeidast ein saneringsplan med handlingsprogram for å prioritere utskifting av kummar og leidningar. Det vil vidare utover i økonomiplanperioden bli starta anleggstiltak med utskifting av leidningsnett. Dette arbeidet er i tråd med regional plan for vassforvaltning og samfunnsdelen til kommuneplanen for Lom kommune.

• Planstrategi og planarbeid 2022

Kommunestyret skal minst ein gong i kvar valperiode og seinast eitt år etter konstituering utarbeide og vedta ein kommunal planstrategi. Planstrategien er retningsgjevande for den kommunale planlegginga og skal såleis vere grunnlaget for kva planarbeidet kommunen skal prioritere den neste perioden.

Den gjeldande kommunale planstrategien vart vedteken av kommunestyret 24. november 2020. Der er følgjande prinsipp lyfta fram som førande for planarbeidet i Lom kommune:

1. Samfunnsdelen sin funksjon som styringsverktøy i plansystemet skal tillegast stor vekt.

Kommunestyret skal bruke planen til å formulere og vedta overordna politiske mål og strategiar for kommunen og administrasjonen skal levere tenester som er i tråd med desse. Samfunnsdelen må vere oppdatert og skal som hovudregel rullerast kvar kommunestyreperiode.

2. Arealdelen skal vere underordna samfunnsdelen sine overordna prioriteringar og mål – arealdelen er samfunnsdelen sin arealrelevans.

3. Økonomiplanen skal vere handlingsdel til samfunnsdelen – økonomiplanen er samfunnsdelen sin økonomirelevans.

4. Det er eit mål å redusere talet på kommunedelplanar og temaplanar, og heller trekke mål og tiltak frå desse planane inn i samfunnsdelen og arealdelen.

Nå blir kommuneplanen revidert - både samfunnsdelen og arealdelen. I samfunnsdelen er ein viktig del av arbeidet å utforme eit godt og oversiktleg arbeidsverkty, som har god forankring og som skal ligge til grunn for arbeidet som kommunen gjer som forvaltar, tenesteytar og utviklar.

• Interkommunalt samarbeid og tilskot til andre

Mottakar	2 020	2 021	2 022	Endring
Nord-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap:				
Renovasjon	286 000	285 000	697 600	412 600
Restavfall	1 863 000	1 755 000	1 755 000	0
Miljøstasjon	519 000	519 000	519 000	0
				0
Overføringer til Vågå kommune:				
Skatteoppkrevjar	233 000	0		0
Arbeidsgjevarkontrollen	117 000	0		0
Innkjøpskontor	200 000	270 000	270 000	0
Skogbrukssjef	260 000	265 000	265 000	0
Tilsyn byggesak	176 000	125 000	125 000	0
				0
Overføring til Sel kommune:				
Barnevernsteneste, Sel, Vågå, Lom og Skjåk	3 661 000	2 852 000	2 955 000	103 000
Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter(NGLMS):				0
Jordmorvakt (2020 er salderte tal frå Sel)	45 000	44 000	47 000	3 000
Legevakt (2020 er salderte tal frå Sel)	868 000	960 000	1 078 000	118 000
Legevaktvarsling (2020 er salderte tal frå Sel)	1 268 000	1 246 000	1 261 000	15 000
Intermediære senger (2020 er salderte tal frå Sel)	890 000	1 339 000	824 000	-515 000
KAD (2020 er salderte tal frå Sel)	392 000	479 000	605 000	126 000
Kreftkoordinator	222 000	0		0
PPT	1 550 000	1 511 000	1 381 000	-130 000
Regiondata	2 031 000	2 167 000	2 551 000	384 000
Sekretariat for kontrollutval	110 000	114 000	125 000	11 000
Samarbeid med NAV - Gjeldsrådgjeving	131 000	131 000	131 000	0
				0
Overføring til Lesja kommune				
Personvernombod	190 000	190 000	140 000	-50 000
				0
Overføring til Skjåk kommune:				
NAV Lom og Skjåk	1 386 000	1 400 000	1 706 000	306 000
Tildelingskontor	892 000	900 000		-900 000
Lom og Skjåk brannvesen:				0
Feiarvesen	479 000	491 000	534 761	43 761
Brannsyn	244 000	248 000	303 470	55 470
Brannvesen	1 727 000	1 684 000	1 752 947	68 947
Overordna brann, m.m.	337 000	350 000	344 518	-5 482
Sysselsettingsgruppe - samarbeid med Skjåk	355 000	366 000	366 000	0
Musikk- og kulturskule	2 006 000	1 940 000	1 922 000	-18 000
Landbrukskontor	1 222 000	1 240 000	1 240 000	0
Tilskot landbruk	500 000	500 000	500 000	0
IT-samarbeid med Skjåk kommune	974 000	920 000	1 179 000	259 000
				0
Andre ulike tilskot og kjøp av tenester				
Norsk fjellsenter (Nasjonalt senter for fjellredning)			700 000	700 000
Tilskot skogbruk	150 000	150 000	150 000	0
Regionrådet	396 000	447 000	447 000	0
Revisjon og kontrollutval	876 000	840 000	862 000	22 000
Lom kyrkjelege råd	1 475 000	1 475 000	1 700 000	225 000
*I tillegg kjem overføringer for tenesteyting	313 000	360 000	360 000	0
Livssynsamfunn	20 000	0		0
Gudbrandsdalsmusea AS jfr. avtale	185 000	185 000	185 000	0
Lom friviljugsentral (Øyremarka frå Staten: 440 000)	450 000	0	540 000	540 000
*I tillegg kjem tenesteyting	211 000	225 000	225 000	0
Samarbeid med krisesenter	160 000	165 000	165 000	0
Visit Jotunheimen	550 000	550 000	600 000	50 000
Bedriftshelseteneste, kjøp av tenester	135 000	100 000	100 000	0
Organisasjonar og andre innan kultur	570 000	570 000	570 000	0
*Av dette øyremarka til idrett	450 000	450 000	450 000	0
Barn og unge - løyving	60 000	63 000	63 000	0
IKA oppland (interkommunalt arkiv)	90 000	90 000	90 000	0
Skåppå kunnskapspark AS	25 000	40 000	40 000	0
Norges nasjonalparkkommuner	20 000	25 000	25 000	0
TOTALT	31 135 000	29 871 000	31 850 296	1 979 296

• Handlingsreglar for overordna økonomisk styring

Handlingsregel 1 Korrigert netto driftsresultat

Mål for korrigert netto driftsresultat er 2% av driftsinntektene. Netto driftsresultat er korrigert for bundne fond.

Økonomiplan legg opp til følgjande resultat i perioden 2022-2025:

- 2022:** 3,4 % Avsett resultat med 3 mill. kroner til disposisjonsfond Utbytte, og 5,7 mill. kroner til disposisjonsfond kraftinntekter.
- 2023:** 3,2 % Avsett resultat med 4 mill. kroner til disposisjonsfond Utbytte, og 4,5 mill. kroner til disposisjonsfond kraftinntekter.
- 2024:** 3,4 % Avsett resultat med 4 mill. kroner til disposisjonsfond Utbytte, og 4,9 mill. kroner til disposisjonsfond kraftinntekter.
- 2025:** 3,0 % Avsett resultat med 4 mill. kroner til disposisjonsfond Utbytte, og 3,9 mill. kroner til disposisjonsfond kraftinntekter.

Handlingsregel 2 Disposisjonsfond

Mål for disposisjonsfond er 10% av driftsinntektene.

Økonomiplan legg opp til følgjande resultat i perioden 2022-2025:

2022: 17 %

2023: 20 %

2024: 24 %

2025: 27 %

Handlingsregel 3 Netto lånegjeld

Mål for netto lånegjeld er at dette ikkje skal overstige 65% av driftsinntektene.

Økonomiplan legg opp til følgjande resultat i perioden 2022-2025:

2022: 91 %

2023: 91 %

2024: 88 %

2025: 84 %

Netto lånegjeld er sum lånegjeld med fråtrekk av utlån til andre.

Det er forventa at prosjektering av framtidig bu- og tenestetilbod pleie og omsorg skal danne grunnlag for val av investeringar. Dette vil bli lagt inn ved rullering av økonomiplan 2022-2025.

- Vesentlege inntekts- og utgiftsføresetnadar

Rammetilskot og skatt

	Budsjett 2021	Forslag til statsbudsjett	Avvik
Innbyggjartilskot	54 822	58 186	3 364
Auke innbyggjartilskot	1 800		-1 800
Utgiftsutjamning	21 127	20 999	-128
Ingar	-84	-107	-23
Særskilt fordeling	497	333	-164
Distriktstilskot	6 034	6 034	-
Skjønsmidlar	512		-512
Sum rammetilskot	84 708	85 445	737
			-
Inntektsutjamning	14 076	14 351	275
Skatt	56 559	59 056	2 497
Sum skatt	70 635	73 407	2 772
			-
Sum frie inntekter	155 343	158 852	3 509

Skatt og rammetilskot er budsjettert i tråd med forslaget til statsbudsjett, med varsla tillegg for innbyggjartilskot i november. Dette utgjer samla ei auke med 3,5 mill. kroner opp mot budsjett 2021. Skatteanslaget er optimistisk, og dersom det blir svikt i skatteanslag som følgje av Covid-19 legg ein til grunn at staten kompenserer dette.

Kraftinntekter og utbytte

Konsesjonskraft er auka med 8,2 mill. frå 2021. Inntekta er lagt inn med netto 13,8 mill. kroner gjennom planperioden. Avsetning til disposisjonsfond er lagt inn med 6,8 mill. Kroner.

Netto konsesjonskraft er resultatet av kjøp og sal av konsesjonskraft. Marknadspris på andre energikjelder, utvikling av andre (miljøvenlege) energikjelder, klimaendringar, nedbørsmønster, skatteregime er alle døme på element som ikkje er føreseieleg og som vil påverke pris framover.

Kommunestyret fatta i sak 1/2019 følgjande vedtak av handlingsregel med verknad frå 2020:

For konsesjonskraftinntekter blir netto inntekt i driftsbudsjettet sett til kr 7.000.000. Overskytande netto inntekt skal avsettast til konsesjonskraftfond.

Erstatning smådøla er auka frå 2021 med 850.000, og utgjer samla 1 mill. kroner årleg.

Konsesjonsavgift er budsjettert med 4,7 mill. kroner. Dette er same nivå som i 2021, og inntekta blir i si heilheit avsett til næringsfond.

Utbytte er lagt inn med 6 mill. kroner i 2022 og med 7 mill. årleg frå 2023. Kommunestyret fatta i sak 1/2019 følgjande vedtak av handlingsregel med verknad frå 2020:

For utbytte frå AS Eidefoss blir kr 3.000.000 lagt inn i driftsbudsjett. Overskytande utbytte skal avsettast på utbyttefond.

Nivået på netto driftsresultat er avgjerande for å kunne avsette til disposisjonsfond. Det er lagt opp til avsetning av utbytte med 3 mill. kroner i 2022 og vidare 4 mill. kroner årleg vidare i planperioden.

Eigedomsskatt

Siste alminnelege taksering i kommunen vart gjennomført i 2012. På bakgrunn av særlege tilhøve knytt til demografiske endringar og omstillingsarbeid, blir takstane ståande urørt inntil tre år jf.

Eigedomsskattelova § 8 A-3 (2) andre punktum. Eigedomsskatten utgjer 0,4 mill. kroner på bustadar og fritidseigedomar, og 2,4 mill. kroner knytt til alle næringseigedomar, og energianlegga, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum.

Skattevedtak fylgjer av protokoll frå vedtak i kommunestyret.

Det er varsla ei samla reduksjon i kommunane sine eigedomsskatteinntekter på 220 mill. Kroner.

Dette er for Lom sin del berekna til å utgjere ein reduksjon på 0,3 mill. kroner. Årsaka er den låge kraftprisen i 2020, som erstattar 2015 i snittberekninga. Skatteetaten opplyser vidare at eigedomsskattegrunnlaga vil bli distribuert til kommunane først 26. november 2021.

Næringsfond

Samla avsetning til næringsfondet er lagt inn med 4,8 mill. kroner. Av dette utgjør konsesjonsavgift 4,7 mill. og 0,1 mill. renter.

Bruk av næringsfond utgjør 3,9 mill. kroner, og fordeler seg slik :

- Tilskot til Visit Jotunheimen 550.000 kroner.
- Tilskot til regionkontoret utgjør årleg 449.000 kroner. Av dette er 144.000 kroner knytt til partnerskapsavtale. Overføringa er auka med 2.000 kroner frå 2021.
- Løyving til landbruket 500.000 kroner.
- Løyving til avverkingstilskot skogbruket er vidareført frå 2021 med 150.000 kroner årleg.
- Løyving til landbrukskontoret, der Skjåk er vertskommune, er finansiert med 1.005.000 kroner.
- Medlemskontingent til Norges nasjonalparkkommunar utgjør 25.000 kroner årleg.
- Partnerskapsmidlar til Skåppå AS er lagt inn frå 2021-2023, og utgjør 40.000 kroner.
- Sum til løn næringsjef og driftsutgifter er lagt inn med 893.000 kroner årleg.
- Tilflyttingsarbeid er vidareført frå 2021 med 50.000 kroner
- Styrking næringsarbeid 250.000 kroner

Løns- og prisføresetnader

Lønsvekst er lagt inn med 3%. Auka er berekna etter lønsgrunnlag for 2021, og utgjør 2,3 mill. kroner. Med unntak av tenester i regionalt samarbeid og sjølvkostområde, er denne lønsposten budsjettert sentralt og vil bli fordelt til tenesteområda når lønsoppgjøret er kjent i 2022.

Løns- og prisveksten (deflator) er i forslag til statsbudsjett estimert med 2,5 %, og dette ligg til grunn for overføringa av rammetilskotet frå staten.

Pensjonspremien er 15,5 % for Kommunanes landspensjonskasse (KLP) og 9,9 % for Statens pensjonskasse (SPK). Pensjonspremien blir berekna av pensjonsgivande løn. Premieavvik på pensjon er ikkje budsjettert, og vil som tidlegare år blir avsett til pensjonsfond og vil såleis ikkje ha resultateffekt i 2022.

Pensjonspremien er samla redusert med 1,5 mill. frå 2021 til 2022.

Vidare i planperioden er det lagt til grunn at premien vil auke opp att med 3 mill. kroner i 2023-24, og 4 mill. frå 2025.

Kommunen vil få tilbakeført om lag 14 mill. kroner til premiefond i planperioden. Dette blir sammen med ordinært premiefond brukt til å dekke premien med 3 mill. kroner årleg.

Arbeidsgivaravgift er lagt inn med 6,4 %.

Sjukeløn er budsjettet med arbeidsgivar sin andel, som er 16 dagar. Det er ikkje lagt inn refusjonsinntekt på sjukeløn utover dette. Tenesteområda må budsjettjustere dette fortløpande i 2022 slik at auka vikarutgift blir dekt med sjukelønsrefusjon.

Prisjustering er estimert til 1,3 % i forslag til statsbudsjett for 2022. Det er ikkje lagt inn auke til tenesteområda for å kompensere for dette. Konsekvensen av dette er at det må gjerast prioriteringar innfor driftsrammene for å dekke dette.

Gebyr og betalingssatsar er lagt inn i gebyrregulativ med 2,5 % auke frå 2021. (eiga sak- link kjem)

Rente på lån er lagt inn med 1,81 %. Rentebane frå Norges Bank er lagt til grunn, og denne viser følgjande for planperioden: 2022: 1,81 %, 2023: 2,35%, 2024: 2,6% og 2025: 2,65.

1. **Renter** er budsjettet med 4,7 mill. kroner, som er ei auke med 0,1 mill. Kroner frå 2021.
2. **Avdrag** er budsjettet med 9,8 mill. kroner, som er ei auke med 0,1 mill. kroner frå 2021.

Renteinntekt frå ansvarleg lån til AS Eidefoss er redusert med 130.000 kroner. Sum budsjettet renteinntekt blir etter dette 720.000 kroner. Dette er same nivå som i 2021.

• Risiko og utfordringar

I ein stram kommuneøkonomi er evna til å møte uføresette hendingar særleg krevjande. Nedanfor er det lista opp nokre faktorar som kan gi kommunen ytterlegare økonomiske utfordringar.

Pandemien Covid-19: Det er lagt til grunn at staten kompenserer for auka utgifter knytt til pandemien.

Renteutvikling: Det er lagt til grunn 1,7 % rente på lån i 2022. For eksisterande lån er det berekna faktisk rente, korrigert for varsla renteutvikling frå Norges bank. Det er forventa at volumet på kommunens lånegjeld vil auke betrakteleg i slutten av planperioden, og dette gjer kommunen ekstra eksponert for endringar i rentenivået. Kommunen har rentesikring i form av vidare utlån av startlån, renter av ansvarleg lån til AS Eidefoss, lån for sjølvkostområde, bankbeholdning og fast rente på fleire lån. I tillegg er det forventa at ei renteauke fører til at pensjonspremien blir redusert da kommunen får betre avkastning på pensjonsmidlane.

Pensjon og løn: Pensjon og løn utgjør ca. 63 % av driftsutgiftene, og dersom lønsoppgjøret blir høgare enn budsjettet beløp, er det ikkje lagt inn ein reserve som dekkjer opp for dette. Rentenivået er også avgjerande for pensjonsutgifta. Låg rente fører til høgare utgift til pensjon. Det er ikkje lagt inn reservar som dekkjer opp for evt. avvik i budsjettet pensjonsutgift.

Konsesjonskraft og utbytte: Konsesjonskraft og utbytte er lagt inn etter grunnlag frå AS Eidefoss, og følgjer prinsippvedtak frå kommunestyret. Det er knytt stor risiko til desse inntektene, som i stor grad blir påverka av blant anna straumprisane.

Systemkompetanse: Det er stilt store krav til systemkompetanse innanfor databaserte fagsystem i heile organisasjonen. Systema genererer utgifter og inntekter til kommunen, og det er knytt økonomisk risiko til om systema ikkje blir vedlikehalde og brukt i tråd med lov og avtaleverk. Vidare skal systema gi fagleg dokumentasjon og danne grunnlag for ulike rapporteringar. Dette krev ressursar til vedlikehald og opplæring, slik at ein sikrar effektive løysingar og riktige resultat. System innanfor pleie og omsorg, kommunale avgifter, innkjøp og økonomi er område det må vere eit særleg fokus på for å sikre effektiv organisering og auka kompetanse.

Ressurskrevjande tenester: Det er ikkje budsjettet med midlar til auke i ressurskrevjande brukarar utover det som er kjent per november 2021. Anslaget for refusjon frå staten er også ein risiko, da dette utgjør ein vesentleg inntektspost.

Barnevernstiltak: Budsjettering av barnevernstenesta er gjort ut frå iverksette og godkjente vedtak.

Uføresette hendingar: Det er ikkje budsjettet med reservar for å takle uføresette hendingar som flaum, ras eller andre klimatiske utfordringar, større ulykker og eventuelle rettsakar.

Sentrale føringar: Det er ikkje teke høgde for statlege føringar som kan påverka inntektene til kommunen utover det som er beskrive i dokumentet.

- **Investerings tiltak 2022 og i økonomiplanperioden**

Digitalisering

Ramme digitalisering

Det er lagt inn ramme med 0,4 mill. kroner årleg i planperioden til investeringar for digitale løysingar. Handlingsplan vil bli lagt til grunn, og gevinstrealisering vil vere avgjerande for val av prosjekt.

Regiondata

Det er lagt inn kr. 0,26 mill. kroner til investering i Regiondata. Hovudvekta av det regionale budsjettet går til investering i nytt økonomisystem med 1,125 mill. kr. Utover det er det serverfarm med 0,75 mill. kroner og vidare oppgradering fagsystem for barnevern med 0,3 mill. kroner.

Digitalisering skule

Det er lagt inn 0,2 mill. kroner i 2024 til oppgradering av læringsbrett og anna digitalt utstyr til pedagogisk bruk ved Loar barneskule og Lom ungdomsskule.

Digitalisering g.nr/b.nr-arkivet

Det er lagt inn 1,5 mill. kroner til digitalisering av det papirbaserte gards- og bruksnummerarkivet. Tiltaket vil føre til ein meir effektiv saksbehandling, og betre digitale publikumstenester.

Kommunal eigedom

Lom helseheim og helsesenter

Det er i 2022 lagt inn 4. mill. kroner til prosjektering og utskifting av varmeanlegget på Lom helseheim. Dette er ei vidareføring av enøk-kartlegging og termografering som vart gjennomført i 2021.

Påkost kommunale bygg

Det er lagt inn ei ramme på 1 mill. kroner i 2022 og 2023 til påkost og oppgradering av kommunale administrasjonsbygg og føremålsbygg. Endra arbeidsformer gjer at kommunehuset Midtgard i dag framstår lite eigna til å møte dagens krav til eit fleksibelt arbeidsliv. Ei ombygging av kontorlokala på Midtgard vil også kunne gje ei auka inntening på framleige av kontorplassar.

Enøk ljuskjelder/energivenlege ljøs

Det er lagt inn 0,6 mill. kroner i 2022 og 0,5 mill. kroner i 2023, 2024 og 2025 til utskifting og oppgradering av ljuskjelder i alle kommunal føremålsbygg. Tiltaket vil vere eit viktig enøk-tiltak for å redusere straumutgifter og energiforbruk, og vil vere eit viktig bidrag inn i det grønne skiftet.

Kommunale bustadar, påkost bad

Det er lagt inn 0,3 mill. kroner i 2022 til påkost av to bad ved kommunale utleigebustadar.

Investeringa vil føre til standardheving opp mot opphavleg standard.

Ladestasjonar for el-bil ved kommunale bygg

Det er lagt inn 0,25 mill. kr i 2022 og 2023 til etablering av ladestasjonar for el-bil utanfor kommunale bygg. Tiltaket skal dekke tilrettelegging av ladepunkt for kommunale tenestebilar, og ladepunkt for tilsette og besøkande. Tiltaket søkast delfinansiert gjennom støtte frå miljødirektoratet sin klimasatsordning 2022. Tiltaket vil vere eit bidrag inn i det grønne skiftet.

Lagerbygg vaktmeisterteneste og reinseanlegg

Det er lagt inn 1,6 mill. kr i 2022 fordelt med 0,8 mill. kroner på vaktmeisterteneste og 0,8 på VAR-området til bygging av eit felles lagerbygg. Det er avdekt eit stork behov på både tenesteområda for lagerkapasitet. Tiltaket vil bidra til at ei betre forvaltning av materialar og utstyr, og betre arbeidsmiljøet til teknisk driftspersonell. Bygget vil også fungere som beredskapslager for VA (vatn og avlaup).

Sentrumsplan Lom sentrum

Det er lagt inn 0,34 mill. kroner i 2022 til eit forprosjekt som skal utarbeide ein heilskapleg sentrumsplan med tanke på oppgradering av sentrumsområdet i Lom. Det er vidare lagt inn 4 mill. kroner i 2023 for gjennomføring av prosjektet. Tiltaket skal bidra til eit estetisk vakkert og attraktivt sentrumsområde for bebuarar og tilreisande, og må sjåast i samanheng med Lom sin status som nasjonalparklandsby. Tiltaket skal legge til rette for ein rasjonell og effektiv skjøtsel av området og skal bygge på prinsipp om universell utforming. Aktuelle tema for sentrumsplanen kan til dømes vere plassering av offentleg kommunikasjon, ladepunkt for el-bil, opplevingsområde for turistar, offentlege bygg med vidare. For å legge til rette for ei heilskapleg sentrumsplan skal forprosjektet også vurdere å inkludere område som til dømes Kyrkjevollen og Loarplassen.

Pleie og omsorg

Prosjektering av framtidig bu- og tenestetilbod

Det er lagt inn 0,9 mill. kroner i 2022 til prosjektering av framtidig bu- og tenestetilbod innafor pleie og omsorg. Tiltaket skal dekke løn til prosjektleiar og elles andre utgifter som blir naudsynt som ein del av prosjekteringa.

Prosjekt investering bygg PO

Det er lagt inn 5 mill. kroner i 2022 og 2023 til prosjektering og investering i bygg knytt til pleie og omsorg. Dette er ei vidareføring og realisering av tiltaka som er beskrive i prosjektet Framtidig bu- og tenestetilbod i Lom.

Bilar

Bil vaktmeisterteneste

Det er lagt inn 0,45 mill. kr i 2022 og 2023 til innkjøp av bilar til vaktmeistertenesta. Dagens bilpark er gammal og utdatert og det er behov for oppgradering for å møte dagens krav til arbeidsmiljø og klima. Det er planlagt at minst éin bil skal vere el-bil. Tiltaket vil vere eit bidrag inn i det grønne skiftet.

Kjøp av bilar heimetenesta

Det er lagt inn 0,72 mill. kroner årleg frå 2022 til innkjøp av bilar til heimesjukepleia. Den årlege ramma skal dekke behovet for utskifting av bilar. Det er planlagt innrulling av el-bilar i økonomiplanperioden. Tiltaket vil vere eit bidrag inn i det grønne skiftet.

VAR-området

Bil VA

Det er lagt inn 0,6 mill. kr. i 2022 og 0,35 mill. kr i 2023 til innkjøp av bilar til drift av vatn- og avlaupstenesta. Dagens bilpark er gammal og utdatert og det er behov for oppgradering for å møte dagens krav til arbeidsmiljø og klima.

Galdesand RA, oppgradering vifte

Det er lagt inn 0,15 mill. kroner til oppgradering av vifte på Galdesand reinseanlegg. Tiltaket skal bidra til ein betre bakterieflora i reinseanlegget og gjennom det ein betre drift av anlegget.

Utskifting PLS vassproduksjon og -distribusjon

Det er lagt inn 0,1 mill. kroner i 2022 til prosjektering, og 1 mill. kr i 2023, 2024 og 2025 til utskifting av PLS-styring til vassproduksjon og –distribusjon. Tiltaket skal bidra til ein meir stabil og driftssikker vassproduksjon i Lom.

Server driftssentral Fossberg reinseanlegg

Det er lagt inn 0,35 mill. kroner til oppgradering av server på Fossberg reinseanlegg. Eksisterande server er utdatert støttar ikkje nyare programvare. Tiltaket skal sikre forsvarleg drift av reinseanlegget.

Leidningsnett vatn og avløp

Prosjektet er ei vidareføring av investering frå 2020 og 2021 med vurdering av tilstand på leidningsnettet for å betre dokumentasjon av lekkasjenivå. Tiltak i 2022 er lagt inn med 1,7 mill. kroner til kartlegging av tilstand på leidningsnettet og utarbeide langsiktig plan for sanering og utskifting av kummar og leidningar. Vidare skal det gjennomførast hovudrevisjon av beredskapsplanar vatn og avlaup, der det vil bli utarbeidd og gjennomført konkurranse for rammeavtale med entreprenør for utskifting av VA-leidningar. Frå 2023 til 2024 er det lagt inn 3 mill. kroner årleg til utskifting av kummar og leidningar. Prosjektet må sjåast i samanheng med prosjektet for oppgradering av høgdebasseng.

Oppgradering høgdebasseng Prestgardsskogen og Frisvollskogen

Det er lagt inn 2,7 mill. kroner til oppgradering av høgdebasseng i Prestgardsskogen og Frisvollskogen. Tiltaka kjem på bakgrunn av tilsyn frå Mattilsynet og ligg inne i kommunen sin plan for ettersyn og vedlikehald av drikkevassbasseng utarbeidd av Norconsult i 2021. Det er vidare lagt inn 0,3 mill. kr. i 2023 til etablering av adgangskontroll på alle høgdebasseng.

Miljøstasjon, nytt lagerbygg

Det er lagt inn 1,5 mill. kroner til nytt lagerbygg ca. 85 m² for forsvarleg lagring av farleg avfall, samt noko oppgradering av uteområde. Tiltaka er drøfta med NGR, og ved tilsyn frå Fylkesmannen i Innlandet i 2020 kom det fram avvik i samband med lagring av farleg avfall. Tiltaket bidreg til å lukke avvik.

Plastmottak reinseanlegg

Det er lagt inn 1 mill. kroner i 2023 til bygging av nytt anlegg for plastmottak på Lom miljøstasjon. Tiltaket er drøfta med NGR og vil sikre ei rasjonell drift og ivareta miljøomsyn.

Kommunal veg

Kommunal veg

Det er lagt inn 2,25 mill. kroner til dekkeprogram for kommunal veg. Det var i 2021 forskottert delar av tiltaket jf. økonomiplan 2021-2024 til påkost Raubergstulvegen. Det er naudsynt å regelmessig få utført reasfaltering av asfalterte vegar samt asfaltering av utvalde grusvegar. Tiltaka vil gi standardheving på kommunale vegar delvis med oppgradering av grusvegar med fast dekke samt auke standard på asfaltdekke. Før asfaltering skal det utførast grøftereinsk, delvis nye stikkrenner og forsterking av vegkantar som også medfører standardheving.

Kommunalt gateljos

Kommunen sin gateljosplan skal reviderast i 2022.

Det er lagt inn 0,37 mill. kr. til etablering av gateljos frå Frisvollskogen til Garmo barnehage.

Beredskap

Sikringsarbeid Lykkja

Det er lagt inn 0,8 mill. kroner i 2022 til forprosjekt og tiltaksplan og 15 mill. kroner i 2023 til gjennomføring av sikringstiltak i Lykkja. Prosjektet bygger på resultatane frå flaumsonekartlegginga som vart gjennomført i 2020 av Norconsult. Det er søkt NVE om tilskot til flaum- og skredførebygging og miljøtiltak langs vassdrag. Lom kommune sin distriktsandel vil i så fall utgjere 20 % av totalkostnaden av prosjektet. Refusjon frå NVE er lagt inn med 12 mill. kroner.

Bibliotek

Det er lagt inn 0,6 mill. kroner til meirope bibliotek. Meirope bibliotek er ei teneste som gjev lånarane utvida tilgjenge til biblioteket sine lokal og samlingar utanom ordinær opningstid gjennom sjølvbeteningsordningar. Tiltaket vil bidra til ei betre og meir tilgjengeleg bibliotekteneste. Det er lagt inn 0,3 mill. kroner til etablering av bibliotekfé ved biblioteket i Lom. Tiltaket vil bidra til å utvikle biblioteket som ein attraktiv møteplass for fleire brukargrupper, og danne ei fin ramme for arrangement i regi av biblioteket.

Nytt biblioteksystem

Det er lagt inn 0,2 mill. kroner til innkjøp av nytt biblioteksystem. Eksisterende biblioteksystemet går ut av drift i løpet av dei neste åra. Prosessen med implementering blir koordinert av fylkesbiblioteket i Innlandet.

Føresetnader

Sal av anleggsmidler

Det er lagt inn 2 mill. kroner i årleg inntekt for sal av eigedomar. Salsinntekta bidreg til eigenkapital for å finansiere andre investeringar samla. Kommunestyret skal ha eiga sak til politisk handsaming når gjennomgangen av bygg og vedlikehaldsbehov er fullført.

Overførte investeringar frå 2021

Investeringsprosjekt som er vedteke i 2021, men som ikkje er gjennomført, blir vurdert overført til 2022. Det blir fremma eiga sak til politisk behandling i etterkant av årsoppgjeret for 2021.

- Rammeområda

- Rammeområde 1 - Budsjett og aktivitetsendring

	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Rammer 2021				
Fellestenester	16 707 000	16 707 000	16 707 000	16 707 000
Utgard	320 600	320 600	320 600	320 600
Bibliotek	1 221 700	1 221 700	1 221 700	1 221 700
Næring	650 000	650 000	650 000	650 000
Plan, byggesak, miljø	2 171 600	2 171 600	2 171 600	2 171 600
VAR, veg og kommunal teknikk	2 719 000	2 719 000	2 719 000	2 719 000
Kommunal eigedom	10 170 000	10 170 000	10 170 000	10 170 000
Overordna leiging og fellespostar	10 571 000	10 571 000	10 571 000	10 571 000
SUM ALLE 2021	44 530 900	44 530 900	44 530 900	44 530 900
Rammer 2022				
Fellestenester	18 414 000	18 514 000	18 414 000	18 514 000
Utgard	858 000	1 158 000	1 158 000	1 158 000
Bibliotek	1 588 000	1 628 000	1 628 000	1 628 000
Næring	552 000	502 000	502 000	502 000
Plan, byggesak, miljø	2 595 000	2 505 000	2 505 000	2 505 000
VAR, veg og kommunal teknikk	3 661 000	3 461 000	3 461 000	3 461 000
Kommunal eigedom	10 794 000	10 444 000	10 244 000	10 244 000
Overordna leiging og fellespostar	10 302 000	9 682 000	8 682 000	8 682 000
Ny ramme 2022-2025	48 764 000	47 894 000	46 594 000	46 694 000
<i>Endring fra 2021</i>	<i>4 233 100</i>	<i>3 363 100</i>	<i>2 063 100</i>	<i>2 163 100</i>

Rammeområde 1 omfattar fellestenester, Utgard, bibliotek, næring, plan/byggesak/miljø, VAR, veg, brann, kommunal eigedom og overordna leiging.

Lønsvekst frå 2021 er lagt inn i rammeområde med 0,8 mill. Kroner.

Følgjande aktivitetsendringar frå 2021 til 2022 og vidare ut i planperioden er lagt inn slik:

Fellestenester

- **Stortingsval og kommuneval** er teke ut med 100.000 kroner i 2022 og 2024.
- Refusjon til Lesja kommune for felles **personvernombod**, er redusert med 50.000 kroner frå 2022.
- Refusjon til Sel kommune for samarbeidet **Regiondata** er lagt inn med 384.000 kroner. Årsaka er auke i lisensutgifter for overgang til skytenester og sikringstiltak.
- Refusjon til Skjåk kommune for **felles IT-teneste**, er auka med 260.000 kroner.
- Tilskot til **Friviljugsentralen** er lagt inn med 0,1 mill. kroner årleg gjennom planperioden. Tilskotet skal bidra til å dekke lønsutgifter til dagleg leiar.

- Som følge av regionale investeringar innafor digitalisering, er det lagt inn auke med eitt årsverk innafor **IKT**. Tiltaket er lagt inn med 0,4 mill. kroner, og er Lom sin andel.
- Godtgjering til **politiske utval** aukar med 150.000 kroner.
- Tilskot til Lom kyrkjelege råd er lagt inn med 1,7 mill. kroner årleg gjennom planperioden. Dette er ein auke frå 2021 på 225.000 kroner for å dekke lønnsvekst.
- Kostnadar til kjøp av revisjonstenester aukar med 50.000 kroner frå 2021.
- Det er lagt inn ein intern rammeoverføring på 359.000 til dekning av personforsikringar og lønsauke.

Utgard

- **Ungdomskonsulent** er lagt inn med 0,3 mill. kroner i 2022. Vidare i planperioden utgjør tiltaket 0,6 mill. kroner årleg.
- Det er lagt inn auke med 30.000 kroner årleg for å dekke redusert betaling frå Fylkeskommunen for **kapitalkostnad** på bygg.
- Det er lagt inn ei reduksjon på billettinntekter frå 2021 med 50.000 kroner.
- Det er lagt inn ei auke på straumutgifter med 100.000 kroner.

Bibliotek

- Det er lagt inn 40.000 kroner frå 2023 til å dekke utgifter knytt til **bibliotekkafé** og **meiroke bibliotek**.
- Budsjettramma er auka med 0,3 mill. kroner som følge av at tenestekjøp frå Skjåk kommune opphøyrer frå 31.12.2021.

Næring

- Overføring til **regionkontoret** utgjør årleg 449.000 kroner. Av dette er 145.000 kroner knytt til partnerskapsavtale. Overføringa er auka med 2.000 kroner frå 2021.
- Tilskot til Visit Jotunheimen er lagt inn med 550.000 kroner i planperioden.
- Løyving til landbruket 500.000 kroner i planperioden.
- Løyving til averkingstilskot skogbruket er vidareført frå 2021 med 150.000 kroner årleg.
- Løyving til landbrukskontoret, der Skjåk er vertskommune, er finansiert med 1.240.000 kroner. På bakgrunn av digitalisering og effektivisering, er det lagt inn reduksjon med 100.000 kroner i 2022 og ytterlegare 50.000 kroner frå 2023 til landbrukskontoret.
- Medlemskontingent til Norges nasjonalparkkommunar utgjør 25.000 kroner årleg.

- Partnerskapsmidlar til Skåppå AS er lagt inn frå 2021-2023, og utgjer 40.000 kroner.
- Sum til løn næringsjef og driftsutgifter er lagt inn med 893.000 kroner årleg.
- Tilflyttingsarbeid er vidareført frå 2021 med 50.000 kroner
- For å styrke næringsarbeidet er det lagt inn ei budsjettramme med 2 mill. kroner over 3 år. Dette skal bidra til ei auka satsing på kompetansearbeidsplassar, stadsuavhengige arbeidsplassar og bustadutvikling. Tiltaka blir finansiert gjennom bruk av bundne fond (Smådøla) 1 mill. kroner, disposisjonsfond 750.000 kroner og næringsfond 250.000 kroner.

Plan/byggesak/miljø

- Det er lagt inn 124.000 kroner i auka tenestekjøp frå Skjåk tilsvarande 30% stilling knytt til **natur og miljøforvaltning**.
- Stilling knytt til **byggesak GIS** med 30% er lagt inn att med 110.000 kroner frå 2022. På bakgrunn av erfaringar i 2021 er tiltaket reversert.
- Lisens til **eByggesak** aukar budsjettramma med 0,15 mill. kroner gjennom heile planperioden.
- Innkjøp til ny **drone** med tilbehør er lagt inn med 40.000 kroner i 2022.
- Det er lagt inn 50.000 kroner til tenestekjøp for å utarbeide klima og energiplan.
- Refusjon til Vågå kommune for kjøp av tenester til byggesaktilsyn er redusert med 15.000 kroner

VAR, veg og brannvesen

- Utgiftene til **brannvesen** aukar som følge av løn, forsikring, utrykking og 110-sentralen. Lom sin andel av auka utgjer 167.000 kroner.
- Det er lagt inn 0,2 mill. kroner til ansvarleg kapital i **NGR**.

Kommunal eigedomsforvaltning

- Det var lagt inn **effektiviseringskrav** med 250.000 kroner frå 2022. Dette aukar med ytterlegare 250.000 kroner frå 2023. Det blir lagt til grunn reduksjon i areal og effekt av digitalisering.
- Ungdomstiltak i form av midlar til **sommarhjelp** er lagt inn med 150.000 kroner årleg gjennom planperioden.
- **Vedlikehald kommunale** bygg aukar budsjettramma med 250.000 kroner i 2022. Tiltaket blir vidareført gjennom heile planperioden.

- Lovpålagde kontrollar knytt til **brannvarsling og elektro**, er lagt inn med 0,1 mill. kroner frå 2022. Tiltaket blir vidareført gjennom heile planperioden.
- Som følge av investeringstiltak knytt til enøk ljuskjelder, er det lagt inn innsparing på straum frå 2023 med 0,1 mill. Kroner. Vidare i planperioden er innsparinga lagt inn med 0,3 mill. kroner frå 2024 og vidare.
- Det er lagt inn 150.000 kr til auka tingforsikring årleg gjennom planperioden.

Overordna leiing

- Det er lagt inn 120.000 kroner til **kompetansehevande tiltak for digitalisering i skulane**.
- Budsjettramme for **lønsoppgjer for 2022** er ikkje lagt ut til tenestemråda, men samla under overordna leiing med 2,3 mill. kroner. Midlane blir fordelt når oppgjeret er kjent.
- Frå 2022 er det lagt inn **effektiviseringskrav** med 0,5 mill. kroner. Reduksjonen aukar frå 2023 med ytterlegare 0,5 mill. kroner og frå 2024 med 1 mill. kroner. Det er naudsynt å gjere vurdering i 2022 om korleis dette nedtaket skal gjennomførast. Rapportering blir gjort til kommunestyret gjennom arbeidet med rullering av økonomiplan.
- Det er lagt inn ei reduksjon i PPT skule og barnehage med 130.000 i tråd med budsjett frå vertskommunen.
- Det er lagt inn ein intern rammeoverføring på 359.000 til dekning av personforsikringar og lønsauke.

○ Rammeområde 2 - Budsjett og aktivitetsendring

	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Rammer 2021				
Loar barnehage	8 173 000	8 173 000	8 173 000	8 173 000
Garmo barnehage	5 327 000	5 327 000	5 327 000	5 327 000
Loar skule	18 824 000	18 824 000	18 824 000	18 824 000
Lom ungdomsskule	10 718 000	10 718 000	10 718 000	10 718 000
Sum rammer 2021	43 042 000	43 042 000	43 042 000	43 042 000
Rammer 2022				
Loar barnehage	8 600 000	8 600 000	8 600 000	8 600 000
Garmo barnehage	4 931 000	2 331 000	2 331 000	2 331 000
Loar skule	19 442 000	19 042 000	18 942 000	18 942 000
Lom ungdomsskule	11 414 000	11 414 000	11 414 000	11 414 000
Ny ramme 2022-2025	44 387 000	41 387 000	41 287 000	41 287 000
<i>Endring fra 2021</i>	<i>1 345 000</i>	<i>-1 655 000</i>	<i>-1 755 000</i>	<i>-1 755 000</i>

Rammeområde 2 omfattar Loar og Garmo barnehagar, Loar skule og Lom ungdomsskule.

Lønsvekst frå 2021 er lagt inn i rammeområde med 1,5 mill. Kroner. I økonomiplanperioden er det teke høgde for demografisk utvikling og reduksjon i barnetalet. Frå 2023 er det lagt inn ein reduksjon av rammeområde 2 med 2,6 mill. kroner. Følgjande aktivitetsendringar frå 2021 til 2022 og vidare ut i planperioden er lagt inn slik:

Garmo barnehage

- Netto budsjettramme er redusert med 0,5 mill. kroner som følge av **reduksjon i barnetalet** i 2021. Tiltaket er vidareført for heile planperioden.
- Det er lagt inn 50.000 i reduserte vikarutgifter

Loar barnehage

- Ramme for tenesteområdet er kompensert for reduksjon i **foreldrebetaling** med 50.000 kroner. Årsaka til dette er fleire småbarnsplassar.
- Statleg finansiering for kompetansehevande tiltak utgår, og ramma er kompensert med 30.000 kroner.

Lom ungdomsskule

- Det er lagt inn 0,3 mill. kroner i auke på netto budsjettramme som følge av auka utgifter til **spesialundervisning**. Tiltaket er lagt inn gjennom heile planperioden, og vil bli endra dersom føresetnadene blir endra.

Loar skule

- Gratis kjernetid SFO for 1.kl er planlagt innført frå skuleåret 2022-2023. Det fører til redusert foreldrebetaling. Samtidig må truleg stillingsressurs aukast da det er all grunn til å tru at fleire vil nytte SFO-tilbodet. Kor mykje dette vil utgjere til saman er det uråd å talfeste nå.

Kommunen blir kompensert med kr 253.000 over rammetilskotet.

○ Rammeområde 3 - Budsjett og aktivitetsendring

	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Rammer 2021				
Helse og velferd	16 130 000	16 130 000	16 130 000	16 130 000
Pleie og omsorg	59 128 000	59 128 000	59 128 000	59 128 000
Sum ramme 2021	75 258 000	75 258 000	75 258 000	75 258 000
Rammer 2022				
Helse og velferd	16 694 000	16 694 000	16 694 000	16 694 000
Pleie og omsorg	61 582 000	61 582 000	62 132 000	62 132 000
Sum ny ramme 2022-2025	78 276 000	78 276 000	78 826 000	78 826 000
<i>Endring fra 2021</i>	<i>3 018 000</i>	<i>3 018 000</i>	<i>3 568 000</i>	<i>3 568 000</i>

Rammeområde 3 omfattar Helse og velferd, og Pleie og omsorg.

Lønsvekst frå 2021 er lagt inn i rammeområde med 1,8 mill. Kroner.

I økonomiplanperioden er det teke høgde for demografisk utvikling og forventa auka press på helse- og omsorgstenestene med overføring frå rammeområde 2 til rammeområde 3 med 1,0 mill. kroner i 2023 og med 1,7 mill. kroner i 2024.

Følgjande aktivitetsendringar frå 2021 til 2022 og vidare ut i planperioden er lagt inn slik:

Helse og velferd

- Det er lagt inn 80.000 kroner til **40 % auke av helsepersonell** ved legekantoret. Tiltaket utgjer samla 280.000 kroner, men tenesteområdet har inndekning for 0,2 mill. kroner.
- Stilling som **Jobbspesialist i NAV**, er lagt inn med 250.000 kroner. Som ein konsekvens av dette, er det lagt inn en forventa reduksjon i stønader med 150.000 kroner. Netto auke utgjer difor 0,1 mill. kroner.
- Ramma for **Barnevernstenesta** aukar med 0,6 mill. kroner. Årsaka til dette er at øyremarka midlar til styrking av tenesta er lagt inn i rammeoverføringa frå staten. Vidare er det lagt inn 29.000 kroner i auka utgift for leasing av to bilar på tenesteområdet.
- Regional evaluering av **svangerskapsomsorg og jordmorvakt** skal leggest fram i 2022 og danne grunnlag for val av vidare modell. Fram til dette er gjort, blir det gjort avtale om 24%

tenestekjøp frå Skjåk kommune. Tiltaket fører til redusert utgift med 0,2 mill. kroner frå 2022.

- Fylkeskommunen har tidlegare finansiert **helserådgjevar** ved vidaregåande skule avd. Lom. Dette opphøyrer frå 2022, og ramma er difor auka med 70.000 for å finansiere dette.
- Flyktningetenesta vert avvikla i 2022 som fylgje av at kommunen ikkje har busett nye flyktningar. Oppfølgingsansvar innafor femårsregelen vert overført til NAV.

Pleie og omsorg

- Arbeidet med å få ned sjukefråværet er intensivert med tiltak som etablering av **HMS-kontakt** og **“Rusta for framtida”**. Tiltaket er lagt inn med 0,3 mill. kroner frå 2022 og vidare gjennom planperioden.
- Auke av utgift til intermediar og KAD ved **NGLMS** utgjør 36.000 kroner.
- Implementering av **velferdsteknologi** er lagt inn med ei netto innsparing med 1,4 mill. kroner. Tiltaka skal avgrense vekstbehovet med 1,6 mill. kroner, og det er lagt inn frikjøp av ressurs med 0,2 mill. kroner.
- Det er lagt opp til **auke grunnbemanning i institusjon** frå 2022 med 1,2 mill. kroner. Dette er ei framskynding av tiltaket som vart vedteke gjennom økonomiplanen 2021-2024. Ei opptrapping av tiltaket må vurderast ved rullering av økonomiplanen i 2022/2023.
- **Ressurskrevjande tenester** har ei auke, og det er difor lagt inn stillingsauke med 0,7 mill. kroner frå 2022.
- Reduksjon av tildelingskontor i 2021 er reversert på grunn av auke i sakshandsaming. Refusjon til Skjåk kommune er lagt inn med 0,1 mill. kroner.

- Budsjettskjema og protokoll vedtak

Løyvingsoversikt drift, del A

Løyvingsoversikt drift, Del A	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
1 Rammetilskudd	99 796 000	99 796 000	99 796 000	99 796 000
2 Inntekts- og formueskatt	56 756 000	56 756 000	56 756 000	56 756 000
3 Eiendomsskatt	3 556 000	3 556 000	3 556 000	3 556 000
4 Andre generelle driftsinntekter	7 955 000	7 955 000	7 955 000	7 955 000
5 Sum generelle driftsinntekter	168 063 000	168 063 000	168 063 000	168 063 000
6 Sum bevilgninger drift, netto	178 887 000	175 767 000	174 917 000	174 267 000
7 Avskrivninger	13 860 000	13 860 000	13 860 000	13 860 000
8 Sum netto driftsutgifter	192 747 000	189 627 000	188 777 000	188 127 000
10 Renteinntekter	2 924 000	3 131 000	3 255 000	3 338 000
11 Utbytter	6 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
13 Renteutgifter	4 636 000	5 046 000	5 046 000	5 046 000
14 Avdrag på lån	9 786 000	10 726 000	11 226 000	11 226 000
15 Netto finansutgifter	-5 498 000	-5 641 000	-6 017 000	-5 934 000
16 Motpost avskrivninger	13 860 000	13 860 000	13 860 000	13 860 000
19 Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	-1 923 192	-1 923 192	-1 963 192	-1 963 192
20 Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	-8 734 757	-8 411 757	-8 885 757	-7 868 757
22 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	-10 657 949	-10 334 949	-10 848 949	-9 831 949
23 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Løyvingsoversikt drift, del B

Løyvingsoversikt drift, Del B	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Sum rammeområde 1	56 224 000	56 104 000	54 804 000	54 154 000
Sum rammeområde 2	44 387 000	41 387 000	41 287 000	41 287 000
Sum rammeområde 3	78 276 000	78 276 000	78 826 000	78 826 000
Sum fordelt rammeområda	178 887 000	175 767 000	174 917 000	174 267 000

Økonomisk oversikt drift

Økonomisk oversikt drift	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Driftsinntekter				
1 Rammetilskudd	99 796 000	99 796 000	99 796 000	99 796 000
2 Inntekts- og formuesskatt	56 756 000	56 756 000	56 756 000	56 756 000
3 Eiendomsskatt	3 556 000	3 556 000	3 556 000	3 556 000
4 Andre skatteinntekter	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	955 000	955 000	955 000	955 000
6 Overføringer og tilskudd fra andre	33 842 858	33 842 858	33 842 858	33 842 858
7 Brukerbetalinger	10 496 782	10 496 782	10 496 782	10 496 782
8 Salgs- og leieinntekter	46 872 926	46 872 926	46 872 926	46 872 926
9 Sum driftsinntekter	259 275 566	259 275 566	259 275 566	259 275 566
Driftsutgifter				
10 Lønnsutgifter	140 826 137	141 126 137	141 126 137	141 126 137
11 Sosiale utgifter	26 072 764	30 072 764	30 072 764	31 072 764
12 Kjøp av varer og tjenester	61 272 487	57 152 487	56 302 487	56 402 487
13 Overføringer og tilskudd til andre	14 948 229	14 948 229	14 908 229	14 908 229
14 Avskrivninger	13 860 000	13 860 000	13 860 000	13 860 000
15 Sum driftsutgifter	256 979 617	257 159 617	256 269 617	257 369 617
16 Brutto driftsresultat	2 295 949	2 115 949	3 005 949	1 905 949
Finansinntekter				
17 Renteinntekter	2 924 000	3 131 000	3 255 000	3 338 000
18 Utbytter	6 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
20 Renteutgifter	4 636 000	5 046 000	5 046 000	5 046 000
21 Avdrag på lån	9 786 000	10 726 000	11 226 000	11 226 000
22 Netto finansutgifter	-5 498 000	-5 641 000	-6 017 000	-5 934 000
23 Motpost avskrivninger	13 860 000	13 860 000	13 860 000	13 860 000
24 Netto driftsresultat	10 657 949	10 334 949	10 848 949	9 831 949
<i>Korrigert netto driftsresultat</i>	<i>8 734 757</i>	<i>8 411 757</i>	<i>8 885 757</i>	<i>7 868 757</i>
<i>Korrigert netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene</i>	<i>3,4</i>	<i>3,2</i>	<i>3,4</i>	<i>3,0</i>
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:				
25 Overføring til investering	-	-	-	-
26 Netto avsetninger til eller bruk av bundne drif	-1 923 192	-1 923 192	-1 963 192	-1 963 192
27 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjon	-8 734 757	-8 411 757	-8 885 757	-7 868 757
29 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	-10 657 949	-10 334 949	-10 848 949	-9 831 949

Løyvingsoversikt investering, del A

Løyvingsoversikt - Investering	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
1 Investeringer i varige driftsmidler	28 740 000	28 430 000	6 092 500	2 880 000
2 Tilskudd til andres investeringer	-	-	-	-
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	711 000	711 000	711 000	711 000
4 Utlån av egne midler	-	-	-	-
5 Avdrag på lån	-	-	-	-
6 Sum investeringsutgifter	29 451 000	29 141 000	6 803 500	3 591 000
7 Kompensasjon for merverdiavgift	3 000 000	4 646 000	516 000	516 000
8 Tilskudd fra andre	-	12 000 000	-	-
9 Salg av varige driftsmidler	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-	-	-	-
13 Bruk av lån	23 650 000	9 784 000	3 576 500	364 000
14 Sum investeringsinntekter	28 650 000	28 430 000	6 092 500	2 880 000
20 Overføring fra drift	-	-	-	-
21 Netto avsetninger til eller bruk av bundne inve	-	-	-	-
22 Netto avsetninger til eller bruk av ubundet inv	801 000	711 000	711 000	711 000
23 Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-
24 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	801 000	711 000	711 000	711 000

Løyvingsoversikt investering, del B

Løyvingsoversikt Investering, Del B	2022	2023	2024	2025
Digitalisering	400 000	400 000	400 000	400 000
Regiondata, utstyr/programvare	260 000	260 000	260 000	260 000
Digitalisering skule, innkjøp utstyr			212 500	
Digitalisering Gnr/bnr arkivet	1 500 000			
Lom Helseheim, enøktiltak	4 000 000			
Påkost kommunale bygg	1 000 000	1 000 000		
Enøk, ljøskjelder/energivenlege ljøs	600 000	500 000	500 000	500 000
Kommunale bustader, påkost 4 bad	300 000			
Ladestasjoner for el-bil ved kommunale bygg	250 000	250 000		
Lagerbygg vaktmeisterteneste, delt med reinseanlegg	800 000			
Sentrumsplan Lom sentrum	340 000	4 000 000		
Prosjektering framtidig bu- og tenestetilbod PO	900 000			
Prosjekt investering bygg PO	5 000 000			
Bil vaktmeistertenesta	450 000	450 000		
Kjøp av bilar heimesjukepleia	720 000	720 000	720 000	720 000
Bil VA	600 000	350 000		
Galdesand RA, oppgradering vifte	150 000			
Utskifting PLS'er	100 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Server driftsentral Fossberg reinseanlegg	350 000			
Leidningsentt vatn og avlaup, VAR	1 700 000	3 000 000	3 000 000	
Oppgradering høgdebasseng Prestgardsskogen og Frisvollskogen	2 700 000	300 000		
Miljøstasjon, nytt lagerbygg, VAR	1 500 000			
Plastmottak reinseanleget		1 000 000		
Lagerbygg reinseanlegg, delt med vaktmeisterteneste	800 000			
Vegdekke	2 250 000			
Gateljos Frisvollskogen til Garmo barnehage	370 000			
Sikringsarbeid Lykkja	800 000	15 000 000		
Meirope bibliotek og bokkafe	900 000			
Biblioteksystem		200 000		
Eigenkapitalinnskot KLP	711 000	711 000	711 000	711 000
Brutto investering	29 451 000	29 141 000	6 803 500	3 591 000

Oversikt gjeld og forpliktingar

Oversikt gjeld og forpliktingar	2022	2023	2024	2025
Langsiktig gjeld 01.01	236 028 801	249 877 801	248 920 801	241 256 301
Nye lån	23 650 000	9 784 000	3 576 500	675 000
Avdrag ord. Lån og startlån	9 701 000	9 701 000	9 701 000	9 701 000
Avdrag nye lån	100 000	1 040 000	1 540 000	1 540 000
Langsiktig gjeld 31.12	249 877 801	248 920 801	241 256 301	230 690 301

*Alle endringar som vart vedteke under behandlinga, er innarbeidd i dokumentet i etterkant.
[Lenke til fullstendig protokoll etter vedtak i kommunestyret.](#)*